

Petteri Karri

Teknisen tuottajan toimenkuva tapahtumatuotantotiimin osana

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Medianomi

Esitys- ja teatteritekniikan tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

08.06.2024

Tiivistelmä

Tekijä:	Petteri Karri
Otsikko:	Teknisen tuottajan toimenkuva tapahtumatuotantotiimin osana
Sivumäärä:	54 sivua
Aika:	08.06.2024
Tutkinto:	Medianomi
Tutkinto-ohjelma:	Esitys- ja teatteritekniikka
Ohjaaja:	Lehtori Mikko Pirinen

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on antaa kattava ja tiivis yleiskatsaus teknisen tuottajan toimenkuvaan kuuluvista tehtävistä ja osaamisalueista tapahtumaorganisaatiossa tai esitysteknisessä projektissa toimittaessa.

Opinnäytetyössä tarkastellaan teknisen tuottajan roolia ja vastuita osana tapahtumatuotantotiimiä sekä analysoidaan, miten tekninen tuottaja vuorovaikuttaa eri sidosryhmien kanssa. Opinnäytetyössä selvitetään tehtävässä tarvittavaa yleisosaamista sekä syvällisempää osaamista eri teknisin aihealueittain. Opinnäytetyö kuvaa myös teknisen tuottajan tehtävään kuuluvia vähemmän tärkeitä tehtäviä, joiden hoitamiseen teknisen tuottajan on asemansa vuoksi osallistuttava.

Opinnäytetyö toteutettiin pääosin haastattelututkimuksena haastatteleamalla alan ammattilaisia. Keskeisiä tarkastelun kohteita haastatteluissa ovat esitystekniikan eri osa-alueiden tekniset tiedot ja taidot, projektinhallintataidot ja tiimityökyky. Haastatteluvastauksia analysoitiin osaamisalueittain. Työssä käytettiin lähteinä alan kirjallisuutta sekä aiempia tutkimuksia.

Haastattelut antoivat syvällistä ymmärrystä teknisen tuottajan tarvitsemista tiedoista ja taidoista, joita tehtävän menestyksekkäässä hoitamisessa tarvitaan. Opinnäytetyö osoittaa, kuinka tekninen tuottaja voi omassa roolissaan ratkaisevasti vaikuttaa tapahtuman tai esitysteknisen projektin laatuun ja onnistumiseen. Opinnäytetyö kuvaa, mitkä ovat ne oleelliset asiat, joihin teknisen tuottajan tehtävässä tulee keskittyä, jotta tapahtumassa tai projektissa saavutetaan teknisesti ja taiteellisesti mahdollisimman hyvä lopputulos.

Opinnäytetyö tarjoaa arvokasta tietoa alan ammattilaisille ja opiskelijoille, jotka haluavat menestyä nykyaikaisessa kasvavassa ja kehittyvässä tapahtumatuotannossa, ja edistää alan kehitystä tulevaisuudessa.

Avainsanat: Esitystekniikka, esitystekninen tuotanto, tekninen, tekniikka, tapahtumatuotanto, tuottaja

Tämän opinnäytetyön alkuperä on tarkastettu Turnitin Originality Check -ohjelmalla.

Abstract

Author: Petteri Karri
Title: Technical Producer's Job Description as Part of Event Production Team
Number of Pages: 54 pages
Date: 8th June 2024

Degree: Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme: Live Performance Engineering

Instructor: Mikko Pirinen, Senior Lecturer

The aim of this thesis is to give a comprehensive and concise overview of the tasks and areas of expertise that are part of the technical producer's job description when working in event organizations or performing art projects.

The thesis examines the role and responsibilities of the technical producer as part of the event production team and analyzes how the technical producer interacts with different performing arts project members and entities. The thesis examines overall core skills as well as more in-depth competence needed in different technical subject areas. The thesis also describes the less important tasks assigned to the technical producer, which the technical producer has to oversee due to their position.

The thesis was mainly implemented as an interview study. Professionals in the field were interviewed to gather the data of the key skills and competencies needed in the task. Key subjects of examination are the technical proficiency and skills of the various areas of performance engineering, project management skills and teamwork ability. The interview answers were analyzed by categories of expertise. Literature on production management and previous studies were used as sources in the work.

The interviews provided an in-depth understanding of the knowledge and skills needed by a technical producer to successfully handle the task. The thesis shows how the technical producer, in their own role, can decisively influence the quality and success of events or performing art projects. The thesis describes what are the essential aspects the technical producer should focus on in order to achieve the best possible result technically and artistically in events or projects.

The thesis offers valuable information to industry professionals and students who want to succeed in modern, growing and developing event production and promote the development of the industry in the future.

Keywords: Event technology, technical production, event production, technical producer, concerts, events, performing art projects

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Teknisen tuottajan toimenkuvasta ja teknisen tuottamisen prosessista	3
2.1	Teknisen tuottajan toimintaympäristö tapahtuma-alalla	3
2.2	Teknisen tuottajan toimenkuva ja ammattinimike	4
2.3	Tekninen tuottaja ja tuotantoprosessin eteneminen	7
2.3.1	Perustamisvaihe	8
2.3.2	Suunnitteluvaihe	8
2.3.3	Toteutusvaihe	9
2.3.4	Projektin päättäminen	10
3	Teknisen tuottajan tehtävät ja osaamisalueet alan asiantuntijoiden näkökulmasta	11
3.1	Haastattelujen toteutus ja menetelmät	11
3.2	Haastateltujen asiantuntijoiden lyhyet esittelyt	13
4	Haastatteluaineiston analyysi	15
4.1	Teknisen tuottajan toimenkuvasta ja nimikkeestä	15
4.2	Toimenkuvasta projektin eri vaiheissa	16
4.2.1	Perustamisvaihe	16
4.2.2	Suunnitteluvaihe: ideointi, resursointi ja budjetointi	17
4.2.3	Toteutusvaihe: Esituotanto ja läpivienti; aikataulutus, yhteydet sidosryhmiin ja kaiken koordinointi	19
4.2.4	Päätämismisvaihe	21
4.3	Vaadittava osaaminen tapahtumatuotannon eri pääsektoreilla	21
4.3.1	Myyntineuvottelu ja asiakassuhteet	22
4.3.2	Markkinointi ja markkinointiviestintä	23
4.3.3	Sisällöntuotto, tapahtumaideointi	24
4.3.4	Konseptointi ja visuaalinen suunnittelu, design	24
4.3.5	Yleistuotanto (infrastrukturi, kumppanit, viranomaiset, luvat ym.)	25
4.3.6	Hallinnolliset työt (talous- ja henkilöstöhallinto)	28
4.3.7	Teknisten tarpeiden tarkempi määrittely, kilpailutus ja tarjouspyyntöprosessit	29
4.3.8	Tuotantosuunnitelman laatiminen	30
4.3.9	Henkilöstön ”buukkaus” (varaaminen)	31

4.3.10	Resursointi ja budjetointi	32
4.3.11	Logistiikka ja kuljetukset	33
4.3.12	Työturvallisuus	35
4.4	Tekninen osa-aluekohtainen asiantuntemus ja tietotaito	36
4.4.1	Teknisten piirustusten lukeminen	37
4.4.2	Teknisten piirustusten piirtäminen	38
4.4.3	AV-tekniikka (valo, ääni, video, kuvaus, lähetys- ja verkkotekniikat, erikoistehosteet)	39
4.4.4	Ripustustekniikka	41
4.4.5	Lavat, teltat ja muut rakenteet	41
5	Pohdinta – Teknisen tuottajan toimenkuva tapahtumatuotantotiimin osana	42
5.1	Osaaminen ja taitotaso	42
5.2	Roolit ja vastuut osana tiimiä	44
5.2.1	Tiimin sisällä	44
5.2.2	Eri vaiheissa projektia	44
5.2.3	Tiimin ulkokehällä	47
6	Lopuksi	48
	Lähteet	53

1 Johdanto

Tapahtumatuotanto on monitahoinen ja monimutkainen prosessi, joka vaatii tiivistä yhteistyötä useiden ammattilaisten välillä. Yksi avainhenkilö tässä prosessissa on tekninen tuottaja, joka toimii keskeisessä roolissa tapahtumatuotantotiimin osana. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tarkastella teknisen tuottajan tehtäväkuvaa, vastuita ja merkitystä tapahtumatuotannon kontekstissa.

Toimiessani teknisenä tuottajana tapahtumissa on minulta muutamaankin otteeseen kysytty, mihin tällaista teknistä tuottajaa erikseen tarvitaan. On syntynyt ymmärrys siitä, että tarvitaan ”joku” hoitamaan esitysteknisiä asioita, mutta ei oikeasti tiedetä, mihin kaikkeen sitä henkilöä siinä tehtävässä tarvitaan. On vain jokin sellainen ameebamainen ajatus, että ”kyllä tässä nyt hyvä olisi jonkun olla tekemässä jotain, kun nuo esiintyjätkin kyselee kaikenlaisia kummallisuuksia”.

Tässä opinnäytetyössä käsitellään teknisen tuottajan roolia ja vastuita tapahtumatuotantotiimin osana sekä tarkastellaan, miten tekninen tuottaja vuorovaikuttaa muiden tuotantotiimin jäsenten, kuten taiteellisen johdon, vastaavan tuottajan, tuotantopäällikön ja teknikoiden sekä organisaation ulkoisten sidosryhmien, varsinaisten artistien ja heidän sidosryhmiensä kanssa. Lisäksi tarkastellaan, miten tekninen tuottaja voi vaikuttaa tapahtuman laatuun ja onnistumiseen.

Opinnäytetyön kattavuuden ja luotettavuuden takaamiseksi suoritin haastattelututkimuksen, jossa haastattelin yhdeksää alan ammattilaista. Nämä haastattelut toivat arvokasta näkemystä teknisen tuottajan roolista ja toimenkuvasta tapahtumatuotantotiimin osana, ja ne muodostavat olennaisen osan tämän opinnäytetyön aineistosta. Haastattelujen kautta sain syvällistä ymmärrystä siitä, mitä odotetaan tekniseltä tuottajalta nykyaikaisessa

tapahtumatuotannossa ja miten tämä rooli vaikuttaa tapahtumien onnistumiseen.

Tutkimustyöhön toi oman haasteensa se, että nimenomaisia ”teknisiä tuottajia” ei Suomen tapahtuma-alalla kovin monta ole. Niinpä haastateltavat edustavat myös muita ammattinimikkeitä ja keskenään hieman toisistaan eroavia toimenkuvia, ja tästä johtuen lähestymiskulma hieman vaihteli haastateltavien kesken. Haastatteluista saatava tietopohjakin muuttui ja laajeni, ja tämä kaikki muokkasi myös tätä opinnäytetyötä matkan varrella. Toisin sanoen esitystekniikan alan yksityisyrittäjä, joka toimii yrityksessään kaikissa mahdollisissa toimenkuvissa aina toimitusjohtajasta teknisen tuottajan tehtävän kautta varaston siistijän tehtäväkuvaan asti, vastasi varmasti erilaisesta näkökulmasta kuin jonkin toisen organisaation puhtaasti ”tekninen tuottaja”. Lähtökohtaisesti kaikkien haastateltavien tausta on kuitenkin se, että heillä kaikilla on takanaan pitkä ja ansiokas työura teknisen tuotannon parissa.

Opinnäytetyö pyrkii antamaan kattavan yleiskuvan teknisen tuottajan osaamisesta ja taitotasosta, jota tarvitaan menestymiseen tässä vaativassa roolissa. Tarkastelun kohteena ovat niin tekniset taidot, kuten esitystekniikan hallinta, kuin myös projektinhallintataidot ja tiimityökyky, jotka ovat olennaisia ominaisuuksia teknisen tuottajan tehtävissä.

Opinnäytetyö pyrkii myös osoittamaan, miten tekninen tuottaja voi olla ratkaisevan tärkeä onnistuneen tapahtuman tuottamisessa ja miten tämä rooli voi edistää tapahtumatuotannon alan kehitystä tulevaisuudessa. Teknisen tuottajan taitojen ja osaamisen merkitys korostuu yhä enemmän, kun tapahtumatuotanto kasvaa ja kehittyy, ja tämä opinnäytetyö tarjoaa arvokasta tietoa alan ammattilaisille ja opiskelijoille, jotka haluavat menestyä tulevaisuuden tapahtumatuotannon ympäristössä.

2 Teknisen tuottajan toimenkuvasta ja teknisen tuottamisen prosessista

2.1 Teknisen tuottajan toimintaympäristö tapahtuma-alalla

Mark Shanda ja Dennis Dorn kuvaavat kirjassaan *Technical Management for the Performing Arts: Utilizing Time, Talent and Money* (2016, 3), että viihdeteollisuuden tärkein periaate on kertoa tarina. Tarina voi olla kuviteltua tai totta, elävää tai tallennettua, luonteeltaan jatkuvaa tai palasista koottua, totta tai fantasiaa, helppoa tai monimutkaista. Riippumatta siitä, miten (esitys)projekti luokitellaan, mikä tahansa esitys on ponnistus, joka voi muuttua erittäin monimutkaiseksi projektiin osallistuvien tahojen määrän kasvaessa.

Shanda ja Dorn edelleen jatkavat, että esittävässä taiteessa ja viihdeteollisuudessa vaaditaan useita eri tiedonaloja ja monien yksilöiden osallistumista esityksen tukemiseen ja yleisökokemuksen parantamiseen. Vaikka esiintyjät ovat aina minkä tahansa esitysten keskipisteessä, esitysten menestys (tai epäonnistuminen) johtuu yleensä suurelta osin myös eri osa-alueiden erityisosaajien ja työryhmien jäsenten nerokkuudesta ja yhteistyökyvystä, ja tuottajista, jotka tukevat lahjakkuutta ja tarinaa tavoilla, jotka tehostavat esiintyjien toiminnan välittämistä yleisölle. Tämä tekninen tukihenkilöstö koostuu useista lahjakkaista yksilöistä sekä tiimien johtajista ja teknisistä tuottajista, jotka kaikki edistävät koko hankkeen menestystä. (Shanda & Dorn 2016, 2-4.)

Yleensä esittävää taidetta tukevaan tiimiin kuuluu ohjaajia ja koreografeja, suunnittelijoita, dramaturgeja sekä teknistä avainhenkilöstöä lavasteiden, pukujen, valaistuksen, tehosteiden, rekvisiitan ja useiden vastaavien alueiden osalta. Yhdessä muiden ammattilaisten ja käsityöläisten kanssa nämä yhdistävät mielikuvituksensa ja luovat taitonsa kehittääkseen ja tehostaakseen tarinan muodostumista. Projektin tyypistä ja laajuudesta riippuen tiimi voi koostua vain kourallisesta henkilöitä tai oopperan, areenakonserttien ja

elokuvan tapauksessa sadoista tai jopa tuhansista ihmisistä. (Shanda & Dorn 2016, 2-4.)

Tekninen tuottaja on keskeinen toimija esittävän taiteen tai tapahtuma-alan organisaatiossa. Tekninen tuottaja vastaa monipuolisista tehtävistä teknisen tuotannon suunnittelusta ja toteutuksesta aina esityksen tai tapahtuman onnistuneeseen läpivientiin ja jälkitöihin asti. Teknisen tuottajan vastuulla on monien eri teknisten osa-alueiden yhteensovittaminen ja varmistaminen, joka on edellytys sille, että tapahtuma etenee sujuvasti ja turvallisesti. (Aho 2019, 27.)

Hyvän tuottajan tunnusmerkkejä ovat kyky delegoida ja reilu työnjako. Tuottajan ei kuulu tehdä kaikkea itse, vaan apua saa ja pitää pyytää. Tärkeintä on saada työryhmän jäsenten taidot ja kiinnostuksen kohteet mahdollisimman hyvin ja monipuolisesti valjastettua projektin käyttöön. (Kaalikoski, Pohjanmäki & Kokko 2015, 38.)

2.2 Teknisen tuottajan toimenkuva ja ammattinimike

Joe Aveline kertoo kirjassaan *Production Management (2002)*, että esittävään taiteeseen liittyviä *teknisiä asioita* on ollut ratkaistavana siitä lähtien, kun teatteritaiteen katsotaan antiikin Kreikassa alkaneen. Teatteria varten tarkoitettujen esityspaikkojen ja myöhemmin varsinaisten teatteritalojen kehittymisen jälkeen esitysteknisten haasteiden ratkaisemiseen liittyvän tehtäväkuvan merkitys entisestään korostui. (Aveline 2002, 12-13.)

Tekninen tuottaja on laaja ja sekavakin käsite, jota ei ole selkeästi määritelty tapahtuma- tai viihdeteollisuudessa, eikä sitä kattavasti löydy alan (suppeasta) kirjallisuudestakaan. Monesti pelkkä titteli ”tekninen tuottaja” ei kerro työn sisällöstä tai tehtäväkuvasta suoraan mitään, vaan työn sisältö riippuu paljon esimerkiksi organisaatiosta. Matias Ojanen (2008, 16) kirjoittaa jo yli 15 vuotta vanhassa opinnäytetyössään teknisen tuottajan työnkuvan vaihtelevan paljon ja teknistä tuottamista tehtävän usealla eri nimikkeellä. Kaikille tehtäville on

yhteistä kuitenkin tekniikan ja teknisen työryhmän johtajana toimiminen. (Ojanen 2008, 16.)

Teoksessaan *Technical Management for The Performing Arts (2016)* Mark Shanda ja Dennis Dorn käyttävät näiden tehtävien hoitamisesta pääasiassa titteliä ”tekninen johtaja” (engl. technical manager). Shanda ja Dorn kertovat, että esityksen ”kulissien takana olevan” henkilöstön, aikataulujen, fyysisten tilojen ja laitteistojen ja erilaisten muiden tuotantoelementtien *koordinointi, johtaminen ja vastuu* kuuluvat yhdelle henkilölle, jonka titteli sinänsä voi vaihdella organisaatioittain. (Shanda & Dorn 2016, 4.)

Joe Aveline käyttää teatteriproduktion teknistä johtamista käsittelevässä kirjassaan *Production Management (2002)* titteliä production manager, joka suomennettuna vastaa tuotantopäällikköä. Tuotantopäällikkö on henkilö, joka kokoaa yhteen kaikki esityksen eri osa-alueiden alojen työt ja toiminnot, jotta ne saapuvat lavalle oikeaan aikaan ja oikeassa järjestyksessä. Hän toimii yhteyshenkilönä kaikkien eri valmistusprosessien ja suunnitteluhenkilöstön välillä. Myös esiintyjät ja esitystä ”ajavat” tai ohjaavat henkilöt ovat hänen vaikutuksensa alaisia, koska tuotantopäälliköllä on ja on ollut roolinsa esityksen dynamiikkaa määrittäessä. (Aveline 2002, 23.)

Varsinaiseen ”teknisen tuottajan toimialueeseen” kuuluvat tehtävät voivat siis jakautua monien eri ammattinimikkeiden alle, riippuen paljolti kyseessä olevasta toimintaympäristöstä ja organisaatiosta. Näitä ammattinimikkeitä voivat olla esimerkiksi tuotantopäällikkö, projektipäällikkö, tekninen johtaja, tekninen suunnittelija, koordinaattori tai vain yksinkertaisesti tuottaja.

Kuten Shanda ja Dorn toteavat kirjassaan *Technical Management for the Performing Arts (2016)*, myös ajattelutavan muutos teknisen johtajan (tai teknisen tuottajan) kouluttamiseen tarvittaviin johtamistaitoihin on vasta alkamassa. Tämän seurauksena monet tekniset johtajat tai tekniset tuottajat tuntevat olevansa huonosti koulutettuja, koska he ovat tiukasti itseoppineita työssä tarvittavien taitojen menestyksekkään hallinnan suhteen. Ongelman

laajuuden korostamiseksi tutkimukset, kuten työtyytyväisyystutkimukset, ovat paljastaneet, että useimmat teatteritekniikan ohjelmista valmistuneet kokevat, että henkilöstöjohtaminen ja ryhmadynamiikka ovat heidän työnsä vaikeimpia puolia, ja erityisesti he tuntevat olevansa vähiten valmistautuneet siihen.

(Shanda & Dorn 2016, 6.)

Osa hämmennystä, joka liittyy tehokkaiden johtamistaitojen tarpeeseen, johtuu teknisen johtajan (tai teknisen tuottajan) selkeästi määritellyn työnkuvan puutteesta. Valitettavasti yksittäinen selkeä määritelmä ei ole todellisuudessa mahdollista, koska tällaisen työnimikkeen omistavan henkilön tarkat tehtävät ovat erittäin taito- ja organisaatiokohtaisia. (Shanda & Dorn 2016, 6.)

Myös kiertueympäristössä juuri tuotantopäällikkö (engl. Production Manager, lyh. PM) hoitaa teknisen tuottajan tehtäviä muiden toimiensa ohella. (Waddell, Barnet & Berry 2007, Chapter 1.)

Kiertuemaailmassa täytyy aina jonkun tietysti olla hoitamassa niitä teknisen tuottajan tehtäviin kuuluvia asioita. Kiertuemaailmassa Production Manager on usein se tekninen tuottaja, mutta monesti PM:lla on myös paljon laajempikin tehtävä kuin pelkästään se teknisen tuottajan tehtävä. Siellä tulee vastaan hyvin monenlaisia asioita, paljon muutakin kuin pelkkää tekniikkaa. Tekninen tuottaja kuitenkin – riippumatta kuka se on – pitää huolen siitä, että kaikki kiertueryhmän työntekijät tietävät missä mennään ja pitää niitä lankoja tien päällä käsissään. (Ahola 2020.)

Teattereissa edellä mainittuja tehtäviä hoitava henkilö oli nimetty aiemmin usein käyttöpäälliköksi, nykyisin tehtävästä käytetään useimmiten nimitystä tekninen johtaja tai tekniikan päällikkö. Saman toteaa haastattelussaan myös Capital AV Oy:n projektipäällikkö Kimmo Räsänen:

Teknisiä johtajiahan on lähinnä teatteritaloissa, eli enemmän kiinteiden talojen maailmassa. Teatteri-, konsertti- ja kulttuuritaloissa jne. Tekninen johtaja hoitaa silloin sen talon teknikoita ja teknisiä fasiliteetteja. (Räsänen 2020.)

Festivaaliympäristössä vielä vuosituhannen vaihteessa ja sen jälkeenkin *tuotantopäällikkö* yleensä hoiti koko festivaalin kaiken tuotannon, tekniikka

mukaan lukien. Nykyään tämä tehtävä on isommissa festivaaleissa jo jaettu vähintään kahtia infraan ja tekniikkaan, koska varsinkin tekniikka on monipuolistunut ja visuaalisuus on kohonnut niin merkittäväksi asiaksi. Vielä kuluvan vuosituhannen alussa ei suomalaisilla festivaaleilla tarvinnut miettiä kovin paljon esim. kuvapuolen asioita. Nyt on vaikea ajatella, että niistä ei ollenkaan puhuttaisi. Eli tarvitaan paljon enemmän teknistä erikoisosaamista, kun asiat ovat eriytyneet omiksi erikoissektoreikseen.

Alan organisaatiot ovat tunnistaneet ainakin massatapahtumien puolella sen, että asioita ja toimenkuvia on syytä eritellä ja täsmentää entistä paremmin, koska tapahtumien ja tuotantojen kootkin ovat kasvaneet. Saadaan toiminnallista ja taloudellista etua, kun yhdet ja samat ihmiset eivät tee liikaa ja kaikkia asioita.

Mielestäni on ehdottoman tarpeellista, että niitä vastuita on jaettu ja tehtäväkuvia eritelty. Jos on vähänkin isommasta tuotannosta tai keikasta kysymys, tuntuisi aika isolta kokonaisuudelta, jos vain yksi henkilö vastaisi ihan siitä koko tuotannosta. Eli tehtäviä olisi jaettava ja delegoitava. Jos tehtävät jäisivät vaikka vain tuotantopäällikölle, joutuisi tämä kuitenkin delegoimaan niitä useammalle henkilölle, joten siinä mielessä on paikallaan, että se tehdään suunnitellusti. Sitten kun ne tehtävät ja vastuut on jaettu, ja henkilöt on nimetty, niin kokonaisuuden hoito on varmasti helpompaa ja selkeämpää. (Valkonen 2020.)

Joten, vaikka teknisen tuottajan tehtäviä voidaan hoitaa monella eri ammattinimikkeellä tai tittelillä, selvyuden vuoksi tässä opinnäytetyössä käytetään pääasiassa tehtävänimikettä tekninen tuottaja.

2.3 Tekninen tuottaja ja tuotantoprosessin eteneminen

Esitysteknisissä projekteissa tuotantoprosessin vaiheet ovat periaatteessa samat kuin kaikissa muissakin projekteissa: perustamisvaihe, suunnitteluvaihe, toteutusvaihe sekä projektin päättämisen jälkitöineen (Kymäläinen ym. 2016, 11-12).

Oman kokemuksen mukaan nämä päävaiheet voidaan ja tulee jakaa pienempiin osiin kokonaisuuden paremmaksi hahmottamiseksi ja projektin seurannan helpottamiseksi. Vaiheet myös menevät limittäin ja päällekkäin jatkuvasti. Aina välillä joudutaan palamaan suunnitteluvaiheeseen. Tekninen tuottaja on kuitenkin näissä kaikissa vaiheissa mukana alusta loppuun asti.

2.3.1 Perustamisvaihe

Shanda ja Dorn kertovat kirjassaan *Technical Management for the Performing Arts* (2016), kuinka suunnittelijat, tuottajat ja ohjaajat tuovat pöytään alkuperäiset konseptit, mutta läsnä olevat tekniset johtajat (tekniset tuottajat) ovat mukana esittelyssä ja rohkeiden käsitteellisten ideoiden vaihdossa. Samalla suunnittelutiimiin osallistuvien tulee myös muistaa vastuu henkilökunnalle, joka työskentelee valmiin suunnitelman toteuttamisessa. Teknisen tuottajan rooli ulottuu kokouspöydässä keskusteltujen ideoiden lisäksi moniin muihinkin huoneen ulkopuolelle oleviin tahoihin ja pidemmälle aikajänteelle. Shanda ja Dorn ovat yksilöineet viisi erityistä roolia, jotka heidän mielestään jokaisen teknisen johtajan tai tuottajan on täytettävä. Nämä roolit ovat taiteilija, luova ajattelija, kollega, suunnittelija ja positiivinen johtaja. Tehokkailla teknisillä johtajilla on varmasti nämä ominaisuudet koko ajan. Lisäksi on huomattava, kuinka roolit rinnastuvat projektin kehitykseen alusta loppuun. (Shanda & Dorn 2016, 11.)

Koska tuotannon johtaminen on ihmisistä kiinni, yksi tapa johtaa ja saada tiimin jäsenten luottamus on kysyä heidän mielipiteitään tuotantoprosessin alkuvaiheessa (Gillett & Sheehan 2023, 22).

2.3.2 Suunnitteluvaihe

Suunnitteluvaihe voidaan jakaa projektin ideointiin, resursointiin ja budjetointiin, jotka kaikki ovat teknisen tuottajan tehtäväkenttään kuuluvia töitä.

Mikko Makkonen kuvaa opinnäytetyössään *Esitystekniset projektit ja organisaatiot: Keikka helpommin maaliin* (2023), että projektin

suunnitteluvaiheen tarkoitus on jäsenellä toteutusvaihe niin, että se on toteuttavan tahon ymmärrettävissä: koostaa hajanaisesta tiedosta helposti ymmärrettävää informaatiota ja koota tarvittavat sidosryhmät projektin toteuttamista varten (Makkonen 2023, 7).

Teknisen tuottajan on myös aina seurattava budjettiaan esituotannon ja projektin edistyessä, että vältytään ikäviltä yllätyksiltä. Koska muutostarpeita voi toisinaan tulla vähän väliä, on päivityksiä kustannusarvioonkin syytä tehdä usein ja tiedottaa niistä tahoja, joiden niistä tulee tietää. Cary Gillett ja Jay Sheehan toteavat kirjassaan *Production Manager's Toolkit: Successful production management in theatre and performing arts* (2023), että kun budjetti on valmis, on työ vasta alussa. Tehtävänä on sen jälkeen (projektin edetessä) hallita tuotannon jatkuvasti muuttuvia vaatimuksia, ja olla kuitenkin joustava ja hienotunteinen etsittäessä ratkaisuja muutoksiin. Useimmissa tilanteissa budjetti on tehty ennen kuin projekti on varsinaisesti alkanut, mikä tarkoittaa sitä, että aluksi esitetyt valistuneet arvaukset ovat sitten lopulta olleet joko oikeita tai vääriä. Näihin muutoksiin sinun on vastattava (asianmukaisesti). (Gillett & Sheehan 2023, 82-83.)

Kun sinua pyydetään antamaan oma kokonaisbudjettisi, on parasta luoda budjetti, joka on kohtuullinen, mutta jolla voidaan kuitenkin saada aikaan suunniteltu ohjelma tai tapahtuma. Jos pyydät liian vähän, saatat saada sen, mitä pyydät, mutta sitten voi olla haastavaa työskennellä rajoitetun budjetin puitteissa. Jos pyydät liikaa, saatat osoittaa, että et tiedosta organisaatiosi taloudellisia rajoja ja että budjettipyyntöjesi on tulevaisuudessakin vaikea saada täysi rahoitus. Kun olet valmistellut budjettisi, ole valmis perustelemaan se erityisillä teknisillä ja taiteellisilla tiedoilla selittääksesi, miksi teit tiettyjä budjettivalintoja. (Gillett & Sheehan 2023, 76-77, suomennos tekijän.)

2.3.3 Toteutusvaihe

Toteutusvaihe voidaan tapahtumateknisessä tuotannossa jakaa esituotantovaiheeseen ja esityksen tai tapahtuman varsinaiseen läpivientiin. Perustelen tätä kokemukseräisesti sillä, että pääosa työstä tehdään ennen varsinaista esityksen tai tapahtuman läpivientiä. Esituotanto pitää sisällään

projektiin liittyvän aikataulutuksen suunnittelun ja hallinnan, etukäteisyhteydet sidosryhmiin sekä kaiken etukäteen tehtävän työn ja koordinoinnin, jolla tähdätään siihen, että ennalta määrätyllä hetkellä kaikki tapahtuu suunnitellusti.

Gillett ja Sheehan toteavat kirjassaan *The Production Manager's Toolkit* (2023, 55), että tuotantopäällikkö (tekninen tuottaja) on ylin projektipäällikkö ja huolehtii siitä, että asiat tapahtuvat ajallaan. Kun esirippu nousee avajaisiltana, esityksen on oltava valmis. Mutta polku, jonka kuljemme sinne, voi olla kivinen ja mutkainen. Joten miten varmistetaan, että kaikki lopulta loksahda paikalleen?

Gillett ja Sheehan jatkavat, että esitysten ja tapahtumien tuottamisessa on mukavaa se, että ei tarvitse arvailla projektin valmistumisajankohtaa. Olipa kyseessä yksittäinen tapahtuma tai kuukausia kestävä show, kaikki tietävät, että sen on oltava valmis avajaisiltana. Tehokkaimman aikataulun luomiseksi tulee aloittaa ensiesityksestä (tai avajaisista) ja työskennellä taaksepäin. Seuraavat kaksi kysymystä koskevat aikaa: kuinka paljon aikaa tarvitsemme ja kuinka paljon aikaa meillä on? Jos on tarpeeksi onnekas, vastaus näihin kahteen kysymykseen täsmää, mutta niin harvoin käy. (Gillett & Sheehan 2023, 55-56.)

Edellä sanotun perusteella on helppo päätellä, että tapahtumatuotannossa voi olla itse asiassa vaikeaa aina erottaa suunnitteluvaiheen ja toteutusvaiheen kaikkia osasia toisistaan.

2.3.4 Projektin päättäminen

Vaikka projektien päättäminen pitääkin sisällään enimmäkseen niin sanottuja tylsiä työvaiheita, kuten laskujen maksamista, budjettien viimeistelyä ja dokumenttien päivittämistä, on päättämisvaiheesta saatavissa myös hyötyä tulevaisuuteen.

Mikko Makkonen (2023) kuvaa opinnäytetyössään, että tapahtuma-alalla projekteista laaditaan hyvin harvoin loppuraporttia. Projektien kiintopiste on pitkälti itse tapahtumassa, eikä resursseja riitä tai niitä ei osata suunnitella myös tapahtuman jälkeiseen toimintaan. Osasyynä voi olla, että tapahtumat nähdään

liiankin ainutkertaisina, eikä yksittäiselle tapahtumalle tai työryhmälle nähdä varmaa jatkoa tulevaisuudessa. Esitystekniikan parissa projekti mielletään päättyväksi usein siihen hetkeen, kun tapahtuman jälkeen kalusto on purettu, pakattu rekkaan ja rekan ovet keikkapaikalla suljetaan. Näin ei pitäisi olla vaan projekti tulisi päättää loppuraporttiin, joka kokoaa yhteen etenkin projektin aikana kertyneen uuden tietotaidon. (Makkonen 2023, 10.)

Makkonen on siis sitä mieltä, että projekteista tulisi pyrkiä aina laatimaan loppuraportti, johon kerätään oleelliset projektista kertyneet kokemukset ja kehitysehdotukset. Loppuraporttia tulee muodostaa koko projektin ajan. Makkosen mukaan on tärkeää, että projektia päätettäessä annetaan myös työryhmän jäsenille mahdollisuus palautteen antamiseen ja saamiseen, ja sama koskee tietysti myös ulkopuolisia sidosryhmiä. (Makkonen 2023, 11.)

3 Teknisen tuottajan tehtävät ja osaamisalueet alan asiantuntijoiden näkökulmasta

3.1 Haastattelujen toteutus ja menetelmät

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, mitä alalla pitkään toimineet ammattilaiset ymmärtävät sisältyvän teknisen tuottajan toimenkuvaan osana tapahtumatuotantotiimiä sekä mitä taitoja ja pätevyyyksiä nämä ammattilaiset pitävät tehtävän menestyksekkään hoitamisen kannalta tärkeimpinä.

Selvittääkseni näitä kysymyksiä haastattelin yhdeksää esitystekniikan ammattilaista. Haastatteluihin valitsin keskenään hieman erilaisissa toimintaympäristöissä toimivia teknisen tuotannon ammattilaisia saadakseni mukaan kattavia näkökulmia samoihin aiheisiin erilaisista lähtökohdista. Näin voitiin tarkastella samoja aiheita esimerkiksi teknisen tuotannon palvelun tuottajien sekä toisaalta myös palvelun käyttäjien tarpeista lähtien. Haastateltavat valittiin heidän pitkän ja monipuolisen esitystekniikkaan liittyvän työkokemuksensa takia sekä siksi, että monet haastateltavista ovat toimineet tekniseen tuottamiseen ja projektinhallintaan liittyvissä tehtävissä, ja toimivat

edelleen. Haastattelut toteutettiin joulukuussa 2020, ja jokainen haastattelu kesti kahdesta kolmeen tuntia.

Haastatteluiden tarkoituksena oli ensinnäkin selvittää, mitä ammattilaiset ymmärtävät yleisesti kuuluvan teknisen tuottajan toimenkuvaan tapahtumatiimin osana toimiessa ja kuinka paljon ja mihin kaikkiin suuntiin tuottaja joutuu organisaation sisällä kommunikoidaan ja vuorovaikuttamaan.

Toiseksi selvitettiin sitä, minkälainen osaamistaso teknisellä tuottajalla pitäisi olla tapahtumatuotannon erilaisilla yleisillä pääsektoreilla. Kolmanneksi tarkoituksena oli selvittää, mitä osaamisalueita ammattilaiset pitävät tärkeimpinä varsinaisessa teknisessä osaamisessa.

Haastattelut suoritettiin siten, että niissä käytettiin yhdistetysti kolmea eri menetelmää, eli avointa haastatteluosuutta, teemahaastatteluosuutta ja puolistrukturoitua haastatteluosuutta. Avointa haastattelua ja teemahaastattelua käytettiin menetelmänä hahmotettaessa sitä, mitä esitystekniikan ammattilaiset ymmärtävät kuuluvan teknisen tuottajan tehtäväkenttään osana tapahtumatuotantotiimiä. Avoimessa haastatteluosuudessa pyrin ohjaamaan keskustelua tutkimusintressin mukaisesti ja aiheessa pysyen. Haastateltavilta kysyttiin niitä asioita, joita pyrittiin selvittämään. Teemahaastattelujen aihepiirit olivat ennakkoon määritellyjä, ja kaikki aihepiirit käytiin kaikkien haastateltavien kanssa läpi. Kaikki haastattelut toteutettiin videon välityksellä, ja keskustelut litteroitiin kokonaan.

Osaamisalueiden osalta kysymykset olivat kaikille samoja. Osaamisalueet jaettiin kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa luvussa 4.2 käsitellään saatuja vastauksia liittyen laajemmin tapahtumatuotannon ja tapahtumatuotanto-organisaation tehtäväjakoon, ja jälkimmäinen osa luku 4.3 käsittelee vastauksia esitystekniikan perinteisten teknisten osa-aluejakojen mukaan.

Tapahtumatuotannon yleiset osaamisalueet valittiin perinteisesti ja nykyään käytössä olevien organisaatorakenteiden pohjalta. Esitystekniset osaamisalueet valittiin perinteisen teknisen toimialajaon mukaisesti. Liian

tarkkarajaista ja segmentoivaa jakoa pyrittiin välttämään siksi, että vastaajien erilaisesta organisaatiotaustasta johtuen ylipäänsä saataisiin vastauksia.

3.2 Haastateltujen asiantuntijoiden lyhyet esittelyt

Haastatellut henkilöt ovat:

Kimmo Ahola, AMS Mixing Service Oy. Ahola on toiminut äänentoisto- ja studioalan yrittäjänä yli kolme vuosikymmentä sekä miksaajana kansainvälisessä kiertueympäristössä mm. Nightwish-yhtyeen salimiksaajana. Ahola edustaa siis sekä teknisen tuotannon palvelun tuottajaa että myös sen käyttäjää maailmalla kiertäessään.

Tuomas Karppinen, Flow Festival Oy. Karppinen on toiminut viime vuodet Flowfestivaalin teknisenä tuotantopäällikkönä ja sitä ennen teknisenä tuottajana mm. yritystapahtumapuolella. Karppisella on äänimiksaajan tausta.

Mikko Makkonen, Bright Finland Oy (nyk. CT Finland Oy). Makkonen on toiminut viime vuodet projektipäällikön tehtävissä pääasiassa Brightin suurissa ja vaativissa tuotannoissa, päävastuualueenaan tekninen tuotanto ja projektien johtaminen. Makkonen aloitti aikoinaan valopuolella, mutta projektien kasvaessa ammattitaito on laajentunut kaikille osa-alueille.

Paavo Neva, Bright Finland Oy (nyk. CT Finland Oy). Neva on toiminut isojen projektien ja festivaalien teknisten kokonaistoteutusten myyntipäällikkönä reilun parikymmentä vuotta. Hänen työstään suuri osa on myynnin ohella nimenomaan teknistä tuottamista ja asiakkaiden tarpeista johtuvien haasteiden ratkaisemista. Nevan tausta on alun perin valaistuksen puolella.

Marko Nikander, Sun Effects Oy. Sun Effects Oy:n tuotantopäällikkönä toimivan Nikanderin tausta on yleistuotannossa. Sun Effects Oy tekee visuaalista suunnittelua, tapahtumakonseptointia ja toimii kaiken kokoisten tapahtumien tuotantoyhtiönä tarjoten teknisiä toteutuksia ja ratkaisuja. Aiemmin Nikander on toiminut tuottajana mm. lukuisilla isoimmilla suomalaisilla festivaaleilla.

Miika Riikonen, Sun Effects Oy. Riikosen tehtävänimike on Sales Director. Huolimatta tittelistään Riikonen vastaa myös hyvin moninaisista muista kuin myyntiin liittyvistä tehtävistä. Pitkästä kokemuksesta ja laajasta osaamisestaan johtuen Riikonen tekee tarvittaessa visuaalisesta suunnittelua, piirtää teknisiä kuvia, suunnittelee teknisiä järjestelmiä tai ajaa valoja bändille. Riikonen on taustaltaan valo-operaattori ja on työskennellyt läpi uransa koko esittävän taiteen kentällä läpileikkaavasti.

Kimmo Räsänen, Capital AV Oy. Räsänen toimii Capital AV Oy:ssä projektipäällikkönä vastaten kaikista AV-alan rental- ja palvelutoimittajayrityksen projekteihin kuuluvista teknisen tuottajan tehtävistä. Räsänen on toiminut myös tuotantopäällikkönä ja teknisenä tuottajana suurimmilla suomalaisilla festivaaleilla, kv-artistien stadionkonserteissa sekä kiertueilla. Räsänen on kouluttanut itseään esitystekniselle alalle työssä oppimisen ohella vuosien varrella, ja hän on myös opettanut mm. Metropoliasa. Räsänen tausta on alun perin äänentoistossa.

Anni Valkonen, Helsingin Musiikkitalo. Valkonen toimii teknisenä tuottajana Helsingin Musiikkitalossa. Hänen tehtäviinsä kuuluvat mm. tekniikan, tilojen ja tarvittavan henkilöstön vuokraaminen asiakkaille sekä projektikohtainen johtaminen ja resursointi. Valkosella on taustaa mm. klassisen musiikin äänittäjänä Yleisradiossa.

Matti Vuorela, Helsingin Tapahtumasäätiö. Vuorela toimii vastaavana teknisenä tuottajana Tapahtumasäätiössä tuottaen ja hankkien teknisiä ratkaisuja suur tapahtumiin ympärivuotisesti. Vuorelan taustana on perinteinen roudarin työssäoppimisen polku, jossa on joutunut tekemään tasaisesti kaikkia osa-alueita vuosien varrella.

4 Haastatteluaineiston analyysi

4.1 Teknisen tuottajan toimenkuvasta ja nimikkeestä

Aivan kuten jo luvussa 2.2 todettiin, teknisen tuottajan toimenkuvan koko sisältöä tuskin pystytään pelkällä nimikkeellä tarkasti määrittämään. Avoimesti ja teemallisesti haastatelluista vastaajista kaikki olivat sitä mieltä, että teknisen tuottajan tehtäväkenttä on olemassa ja sen ydin on suhteellisen selkeä.

Pelkkään nimikkeeseen juuttuminen on sinänsä toisarvoista, ja nimikkeet ja tehtävät rajapinnoiltaan luonnollisesti muuttuvat organisaatiosta ja projektista riippuen, mutta ydin on ja pysyy.

Tekninen tuottaja vastaa tapahtuman esitysteknisestä osuudesta. Tuotannon kokonaisuus voidaan tietenkin jakaa osiin, jolloin toisen henkilön hoitaessa tapahtuman esitysteknisen kokonaisuuden hoitaa joku toinen niin sanotun infrapuolen (sähkö, vesi, tilapäisrakenteet, aidat jne.). Tekninen tuottaja on kuitenkin se esitystekniikasta vastaava. Oli kyseessä sitten konsertti, teatteriesitys, festivaali tms. Eli teknisen tuottajan ruutuun putoavat valo, ääni, video sekä esitystekniset rakenteet kuten lavat. Tekninen tuottaja seuloo ja hankkii sen kokonaisuuden mitä tarvitaan kyseessä olevan tapahtuman riittävän laadukkaan teknisen tuotannon tekemiseen. Tämä kaikki tehdään muun järjestäjäorganisaation kanssa yhdessä sovitulla tavalla. (Neva 2020.)

Paavo Neva jatkaa, ettei heillä haastattelua tehtäessä ole Bright Finland Oy:ssä ketään teknisen tuottajan nimekkeellä olevaa henkilöä palkattuna. Mutta heillä projektipäällikön työ on käytännössä teknisen tuottajan työtä tai teknistä tuottamista. Käytännössä useimmiten Brightin asiakkaille ei ole omassa organisaatiossaan teknistä tuottajaa erikseen, joten teknisen tuotannon osuus jää silloin yrityksen projektipäällikön tehtäväksi. Useimmiten vaikkapa jokin iso seminaarijärjestäjä ostaakin heiltä tekniikan lisäksi tähän tekniseen tuottamiseen liittyvät työt palveluna ja avaimet käteen -periaatteella. Että ”tällaista pitäisi saada” joten ”kertokaa te miten se onnistuu?”. Eli juuri se kaikki kuuluu Brightilla sille projektipäällikölle, ja juuri tämä kaikki muuttuu käytännössä *tekniseksi tuottamiseksi*. (Neva 2020.)

Loppujen lopuksi on melko sama että millä tittelillä ollaan matkassa ja missäkin organisaatiossa, koska kaikki nämä mainitut henkilöt tekevät kuitenkin sitä teknistä tuotantoa aika pitkälle. Eli ovat tavallaan teknisiä tuottajia. Rajat ovat hyvinkin häilyviä, ja organisaatiohan ne määrittelee. (Räsänen 2020.)

Flow Festival Oy:n Tuomas Karppinen määrittelee teknisen tuottajan tehtävää ja asemaa tapahtumaorganisaation sisällä myös hierarkian kautta seuraavasti:

Ammattinimikkeen määrittelyssä on sekä toimenkuvan laajuuteen että hierarkiaposition liittyviä kysymyksiä. Käsitykseni mukaan meidän alallamme tyypillisesti ylimpänä ovat johtajat, heidän alapuolellaan ovat päälliköt, ja sen jälkeen tuottajat. Siitä onko nimike johtaja, päällikkö vai tuottaja, voidaan päätellä se positio hierarkiassa. Tittelin alkuosa kertoo toimenkuvan laajuudesta. Jos olet tekninen ”joku”, se kertoo rajatummasta vastuusta. Eli se on puhtaasti teknistä tekemistä tai sitä lähellä olevaa. Jos puhutaan ”tuotanto”-työstä, niin silloin siihen liittyy enemmän tuotannollisia kokonaisuuksia kuten budjetointi- ja aikataulutuvastuuta ja kaikenlaista muutakin kuin puhtaasti teknistä. Ja sitten kun ollaan projektipäällikkönä, niin silloinhan vastataan yksittäisen projektin kokonaisuudesta ja siihen voi liittyä sekä tuotannollista että teknistä vastuuta. Eli alkuosa kertoo tehtävän laajuuden ja loppuosa kertoo position hierarkiassa. (Karppinen 2020)

4.2 Toimenkuvasta projektin eri vaiheissa

Tämän luvun alaotsikoissa tarkastelen teknisen tuottajan toimenkuvaa tapahtumaprojektin eri vaiheissa lineaarisessa järjestyksessä. Luvun lukemalla lukija saa hyvän yleiskuvan teknisen tuottajan roolista aina perustamisvaiheesta päättämisenvaiheeseen.

4.2.1 Perustamisvaihe

Teknisen tuottajan rooli esitysteknisen tuotantoprojektin perustamisvaiheessa nähtiin haastateltavien mielestä lähinnä muuta tapahtumaorganisaatiota neuvovana ja ohjaavana, koska puhtaasti teknistä tuotantoa tekevät yksilöt eivät esittävän taiteen kartalla yleensä vastaa näistä asioista, vaan niistä vastaavat tapahtuman järjestäjät, teatterien ja vastaavien taidelaitosten

taiteelliset johtajat, ohjaajat, promoottorit, vastaavat tuottajat, muusikot, taiteilijat sekä muut toimintaa käynnistävät tahot.

4.2.2 Suunnitteluvaihe: ideointi, resursointi ja budjetointi

Teknisen tuottajan rooli tapahtumassa tai esitystuotannossa alkaa yleensä suunnitteluvaiheesta, jossa hän osallistuu kyseessä olevan tuotannon konseptointiin ja ideointiin. Tekninen tuottaja tarjoaa teknistä asiantuntemusta ja näkemystä siitä, miten erilaiset tekniset ratkaisut voivat tukea tuotannon visiota ja tavoitteita. Tämä vaihe sisältää myös resurssien suunnittelua, tarvittavan henkilöstön sekä teknisten laitekokonaisuuksien ja materiaalien määrittämistä ja näistä kaikista osatekijöistä aiheutuvien kulujen budjetointia.

Tekninen tuottaja vastaa tapahtuman tai projektin vaatiman teknisen suunnittelun oikeasuhtaisesta resursoinnista, koordinoinnista ja toteutuksesta. Tällä tarkoitetaan kaiken esitystekniikan, kuten lavarakenteiden, äänentoiston, valaistuksen ja muiden teknisten järjestelmien suunnittelua siten, että tekniset ratkaisut on mahdollista toteuttaa teknisesti toteuttamiskelpoisella tavalla ja käytettävissä olevan budjetin puitteissa.

Flow Festival Oy:n tuotantopäällikkö Tuomas Karppinen on mukana taiteellisen johdon kanssa ensin ideointivaiheessa, ja sen jälkeen konseptointivaiheessa. Tämän jälkeen siirrytään budjetointiin ja asioiden tuotannolliseen järjestämiseen. Sitten tehdään varsinaista operatiivista toimintaa, ja lopuksi hoidetaan tapahtuman jälkitoimet. Tehtävä on ympärivuotinen, ja vuoden aikana on tietysti monenlaisia erilaisia vaiheita. Karppisen mukaan ei voi ajatella, että hänen tiiminsä olisi jotenkin täysin itsenäinen yksikkö, vaan se toimii yhteistyössä ja on tekemisessä näiden kaikkien muiden tapahtuman tiimien kanssa jatkuvasti. (Karppinen 2020.)

Ohjelmisto ja ohjelmasuunnittelu liittyy olennaisesti lavojen toimintaan ja suunnitteluun. Se, minkä kokoisia artisteja tapahtumassa on milläkin esiintymislavalla, ohjaa oleellisesti sitä, minkälaisia ja -kokoisia niistä teknisessä mielessä suunnitellaan. Samoin venueiden visuaalinen ulkonäkö graafisine

lisukkeineen, kuten printtimateriaaleineen ja screenisisältöineen, käydään läpi markkinoinnin ja graafikkojen kanssa. (Karppinen 2020.)

Ja lopuksihan sen suunnitelman sitten hyväksyy festivaalin johto, johon liittyy sekä taiteellinen johto ja myös esimerkiksi toimitusjohtaja. Lopputulos on sitten yhdistelmä taiteellista kiinnostavuutta ja myös taloudellista kannattavuutta ja järkevyyttä. Viime kädessä asioista päättää yhtiön johto joka linjaa asiat. Käytännön tasolla saan päättää teknisistä kokonaisuuksista ja yksityiskohdista itsenäisesti hyvin pitkälle, koska eihän johtoa kiinnosta esimerkiksi se, käytetäänkö jossain jotain tiettyä lamppua vai jotain toista. (Karppinen 2020.)

Oman käsitykseni mukaan budjetointi onkin varsin suuri osa teknisen tuottajan työtä; on oltava luova ja innovatiivinen löytääkseen kustannustehokkaita ratkaisuja, jotka silti tukevat tapahtuman visiota. Tekninen tuottaja vastaa omalta osaltaan myös tapahtuman kokonaisbudjetin valmistelusta ja seurannasta prosessin kuluessa.

Capital AV Oy:n projektipäällikkö Kimmo Räsänen mukaan yleisesti ottaen tekninen tuottaja mahdollistaa ja varmistaa tapahtuman onnistumisen tekniseltä kannalta kustannustehokkaasti ja järkevästi riippumatta organisaatioista tai siitä, onko hän ostavassa tai myyvässä roolissa. (Räsänen 2020.)

Sun Effects Oy:n Marko Nikander jatkaa, että heillä vastaava tuottaja vastaa yleensä lopullisista hinnoista. Budjetti ja resurssit pyritään katsomaan heti projektin alussa, että "tämän verran näihin voisi ehkä käyttää". Sitten keskustellaan yhdessä siitä riittääkö joku allokaatio kyseiseen osa-alueeseen vai säädetäänkö ja väännetäänkö johonkin suuntaan. Pyritään siihen että projekti olisi myös budjetin puitteissa mielekäs kaikista näkökulmista. Voidaan myös tutkia, mitä jokin osa-alue maksaisi alihankittuna. Tekninen tuottaja on tässä keskustelussa vahvasti mukana. (Nikander 2020.)

Nikander lisää, että tuottajasta itsestään tai projektista riippuen tekninen tuotanto voi tietenkin olla vain osa isommasta tuotantokokonaisuudesta, jolloin tekninen tuottaja toimittaa kustannusarviot tai tarkat laskelmat teknisistä kuluista jollekin toiselle tuottajalle. Esimerkiksi vastaavalle tuottajalle, joka hallitsee

kokonaiskustannusarviota. Jos tuotanto on vain ja ainoastaan tekniikkaa, tekninen tuottaja pitää myös kokonaisbudjettia. (Nikander 2020.)

4.2.3 Toteutusvaihe: Esituotanto ja läpivienti; aikataulut, yhteydet sidosryhmiin ja kaiken koordinointi

Kun ja jos suunnitteluvaihe on saatu valmiiksi, alkaa esituotantovaihe. ”Kun ja jos” siksi, että hyvin usein matkan varrella saattaa tulla taiteellisen johdon tai esiintyjien suunnasta uusia ideoita tai muutostarpeita, joihin toisinaan on varauduttava. Esituotantovaihe on teknisen tuotannon tärkein ja työläin vaihe, jonka aikana asiat järjestellään varsinaista toteutusta ja läpivientiä varten siten, että suurempia avoimia kysymyksiä ei enää läpiviennin aikana pitäisi olla. Esituotantovaiheessa tekninen tuottaja kilpailuttaa ja hankkii tarvittavat tekniset urakoitsijat ja henkilöstön sekä laitekokonaisuudet ja materiaalit. Tekninen tuottaja laatii aikataulut tekniselle toteutukselle. Hän koordinoi esiintymispaikan tai -paikkojen valmistelua eri osatoteuttajien ja esiintyjien välillä, ja varmistaa, että esiintymispaikat rakennetaan ja ne ovat teknisesti valmiita ennakkoon suunnitellun ja toteuttamiskelpoisen aikataulun mukaisesti.

Tekninen tuottaja varmistaa, että esityksillä ja/tai esiintyjillä on kulloinkin tarvittavat tekniset resurssit kunnossa ja että tieto on kulkenut eri sidosryhmien välillä, erityisesti silloin kun on yhteen sovitettavia teknisiä asioita eri osapuolten kuten vaikkapa ”talon” tekniikan sekä vierailevien artistien välillä.

Kysyttäessä, miten haastateltavat pyrkivät hoitamaan tiedotuksen kulloisenkin projektin eri osapuolille ja sidosryhmille, ilmeni, että mieluummin tulisi pyrkiä tiedottamaan liikaa kuin liian vähän. Isommissa projekteissa tämä ei tietenkään toimi. Silloin on syytä jakaa kokonaisuus pienempiin osa-alueisiin. Varsinkin jos mukana on useita muita yrityksiä tai alihankkijoita. Isommissa projekteissa muutoksia tulee matkan varrella niin paljon ja niin usein, että tiedotusta on säännösteltävä, ettei koko työntekijäryhmä kuormitu liikaa.

Meillä projektikohtaisena ja yrityksen sisäisenä tiedotuskanavana toimii Teams. Luon jokaisesta projektista oman Teams-ryhmän, jonne kaikki projektiin liittyvät ihmiset tulevat mukaan. Kaikki

projektiin liittyvä tieto pyritään pitämään tässä yhdessä ryhmässä. Tiedotus ja keskustelu ryhmässä on rentoa ja kaikkea voi kysyä avoimesti. Pyrin kuitenkin antamaan eteenpäin vain esiprosessoitua dataa, jota kohdistetaan tarkemmin asianosaisille tai kyseisen osa-alueen tekijöille. En välitä KAIKKEA dataa KAIKILLE. Sen sijaan että välittäisin kaiken projektiin liittyvän etukäteistiedon kaikille työryhmän jäsenille, pyrin jakamaan eteenpäin vain omaa työryhmää koskevaa asiaa. (Makkonen 2020.)

Koska kaikki ei kuitenkaan aina mene suunnitelmien mukaan, teknisen tuottajan tulee olla valmiina ratkaisemaan nopeasti yllättävätkin tekniset tai aikataululliset haasteet, joita hyvin usein ilmenee vasta tuotannon läpiviennin aikana. Eli paikan päällä, tai vähintään nopeasti tavoitettavissa, on aina oltava! Hyvin usein esimerkiksi festivaaliympäristössä tapahtuu esiintyjien peruutuksia ja vaihdoksia, tai tiukoista kiertueaikatauluista johtuen esiintyjän tekniikkapaketti ei saavukaan esiintymisaikaan nähden ajoissa perille, ja esitys joudutaan ”improvisoimaan” tekniseen esityskuntoon paikan päällä.

Projektipäällikön pitää mielestäni ehdottomasti olla paikan päällä. Pieneenkin seminaarikeikkaan liittyvän kaiken teknisen ja tuotannollisen informaation jakaminen tai perehdyttäminen jollekin muulle on liian suuri tai mahdoton tehtävä. Eli tekninen tuottaja tai projektipäällikkö on palkattu osittain juuri siksi tähän tehtävään, että hän pystyy välittämään infoa kaikista asioista on-sitessa, paikan päällä. (Makkonen 2020.)

Capital AV Oy:n Kimmo Räsänen mukaan teknisen tuottajan läsnäolon tarve paikan päällä riippuu kuitenkin keikan koosta ja luonteesta. Yleensä on helpompaa, jos tekninen tuottaja on itse paikalla, sillä näin voidaan varmistaa asioiden sujuvuus. Pienemmillä keikoilla on suositeltavaa käydä ainakin alussa tarkistamassa, että kaikki lähtee etenemään suunnitellusti ja tarvittavat säädöt voidaan tehdä ajoissa. Suuremmissa tuotannoissa, kuten festivaaleilla ja areenakonserteissa, tekninen tuottaja on yleensä paikalla alusta loppuun saakka. Tällöin asiakas yleensä myös haluaa ja on valmis maksamaan siitä, että tuottaja on koko ajan paikalla. Pienemmissä keikoissa, esimerkiksi kun kyseessä on pieni tiimi ja välineistö, tuottaja voi olla mukana rakentamisen alussa, mutta vastuut siirtyvät alun jälkeen teknikoille jotka hoitavat työn loppuun. (Räsänen 2020.)

Flow Festival Oy:n Tuomas Karppinen pohtii paikallaolon tärkeyttä päätöksenteon ja syy-seuraussuhteiden näkökulmasta seuraavasti:

Teknisen tuottajan – ja kenen tahansa tuottajan – yksi olennaisimpia taitoja on ymmärtää syy-seuraus suhteita. Eli kun tekee jonkun päätöksen niin tulee ymmärtää, että mihin kaikkeen sillä on vaikutusta. Ennen päätöstä tulee käydä läpi normaalia harkintaa. Liian usein näkee liian hätiköityä päätöksentekoa, jonka merkitystä asioihin laajemmin ei ymmärretä. Esimerkiksi jos valohenkilö vaikkapa kysyy että ”voidaanko laittaa nyt valot pois ohjelmointia varten”, niin tulee ymmärtää mihin kaikkeen se vaikuttaa. Sehän voi olla vaikkapa rakennusvaiheessa venuella tosi oleellinen toimi joka vaikuttaa työturvallisuuteen oleellisesti. Nopeasti voisi vastata ”kyllä” tai ”ei”, mutta tässäkin olisi syytä käyttää ensin pientä harkintaa tilanteeseen liittyen. (Karppinen 2020.)

4.2.4 Päättämisvaihe

Avoimissa vastauksissaan useimmat haastateltavat nostivat esiin purkupalavereiden ja palautteen antamisen ja saamisen tärkeyttä. Yleisesti ongelmaksi koettiin se, että alan ominaispiirteiden (kuten projektiluonteisuuden ja kiireen) takia kattavalle projektiraportoinnille ja palautteelle ei tahdo löytyä koskaan kunnolla aikaa. Monet palveluja toimittavat haastateltavat näkivät tärkeänä yhteydenpidon ja palautekeskustelun asiakkaan suuntaan projektin päätyttyä:

Suoritan myös laadunvalvontaa siinä mielessä, että toteutus vastaa myytyä tuotetta. Ei riitä pelkästään se, että se projekti näyttää meidän excelissä hyvältä, vaan kyllä sen pitää olla myös asiakkaalle juuri se tuote, mistä hän on kokenut maksavansa. Pyritään siis siihen, että niitä keikkoja tulisi jatkossakin siltä samalta asiakkaalta. (Räsänen 2020.)

4.3 Vaadittava osaaminen tapahtumatuotannon eri pääsektoreilla

Haastateltavia pyydettiin arvioimaan asteikoilla 0–5 kuinka tärkeänä he pitävät jonkin tietyn osa-alueen osaamista. Asteikossa ”0” tarkoitti, että vastaaja ei koe asiaa tärkeänä, ja ”5” tarkoitti, että asia on erittäin tärkeä osata. Tämän lisäksi

haastateltaville annettiin mahdollisuus vapaamuotoiseen vastaukseen. Tämän luvun alaluvuissa käsittelen vastaustuloksia.

Kaikkiin (jäljempänä käsiteltäviin) kohtiin toteaisin, että pitää ymmärtää ja olla kiinnostunut kaikista näistä osa-alueista, mutta ei tarvitse välttämättä osata tehdä näitä itse. Vaikkapa sisällöntuotannon osalta voisi ajatella, että tekniselle tuottajalle on ihan sama miltä se screen suunnitelmassa näyttää, mutta pitää olla kiinnostunut siitä, miten se grafiikka sinne syntyy, ja mitä se vaatii että se saadaan toteutettua aiotun laisena. (Makkonen 2020.)

4.3.1 Myyntineuvottelu ja asiakassuhteet

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeinä he pitävät myyntineuvottelu- ja asiakassuhdetyön vaatimia taitoja teknisen tuottajan tehtävässä toimissa.

Vastausten mediaani oli 4, keskiarvo 3,6.

Sun Effects Oy:n tuotantopäällikkönä toimiva Marko Nikander toteaa vastauksessaan, että teknisellä tuottajalla on oleellinen rooli oman yrityksen ulkopuolisiin laitehankintoihin ja alihankkijoihin ja teknisiin aliurakoitsijoihin nähden, ja hyvien ja jatkuvien suhteiden ylläpitäminen näihin tahoihin on tärkeää. Tätä vuoropuhelua käydään jatkuvasti myös ammattitaidon ylläpitomielessä. Tarjouspyyntöihin vastaaminen liittyy aina yleensä projekteihin ja menossa oleviin tuotantoihin. Nikander kuitenkin huomauttaa, että jos yrityksessä on myynti- tai asiakaspäällikkö, vuositasolla ja jatkuvasti vastuu on pääasiassa heillä, ja he tarvittaessa konsultoivat teknistä tuottajaa. (Nikander 2020.)

Flow Festival Oy:n tuotantopäällikkö Tuomas Karppinen on samoilla linjoilla. Karppisen mukaan tekninen tuottaja joutuu monesti konsultoimaan näissä tilanteissa ja näitä asioita omasta perspektiivistään. Teknisen tuottajan pitää huomioida, mitä tiettyyn pyyntöön tai kyselyyn vastataan. Pitää ymmärtää tarjouksia tai tarjouspyyntöjä ja osata laatia niitä. Omasta perspektiivistä pitää pystyä konsultoimaan sitä prosessia, kun tarjouspyyntöön vastataan. (Karppinen 2020.)

Musiikkitalon Anni Valtonen kertoo, kuinka tekninen tuottaja voi auttaa heidän organisaatiossaan myyntitiimiä selventäen ja arvioiden asiakaslähtöisten projektien toteuttamiskelpoisuutta:

Pitää siis osata puhua tekniikan lisäksi myös myyntikieltä asiakkaalle. Se miten tekniikka tekee ja miten myynti myy, siitä voisi tehdä jonkinlaisen Newtonin lain. Siinä on sellaiset vastavoimat, jotka vaikuttavat toisiinsa jotenkin kumoavasti. Teknisen tuottajan tehtävä perustettiin taloomme juuri siksi, että tätä kuoppaa saataisiin täytettyä. (Valkonen)

Flow Festival Oy:n Tuomas Karppinen arvostaa asiakassuhteisiin liittyvät kommunikaatiotaidot varsin tärkeiksi teknisen tuottajan tehtävää hoidettaessa:

Ihmissuhdeosaamisella ja kommunikaatioaidoilla on yllättävän paljon merkitystä. Teknisen tuottajan täytyy pystyä kommunikoimaan hyvin erilaisten, ja laajaa skaalaa edustavien, ihmisten kanssa. Kommunikoinnin laatu vaikuttaa paljon siihen, miten jokin asia lähtee toteutumaan. (Karppinen)

4.3.2 Markkinointi ja markkinointiviestintä

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitävät markkinoinnin ja markkinointiviestinnän tehtävien hallitsemista teknisen tuottajan tehtävässä toimissa.

Mediaani oli 1, keskiarvo 1,3.

Vastaajat eivät pitäneet tätä osa-aluetta kovinkaan oleellisena teknisen tuottajan tehtävässä, mutta jälleen kerran todettiin yleisesti, että tämänkin tapahtumatuotannon osa-alueen olemassaolosta on oltava jonkinlainen käsitys myös teknisellä tuottajalla.

Helsingin Tapahtumasäätiön vastaava tekninen tuottaja Matti Vuorela toteaa, että markkinointi ja markkinointiviestintä ovat isossa osassa hyvin monenlaisissa tapahtumissa. Teknisellä tuottajalla pitää olla Vuorelan mukaan käsitys siitä, miten hän voi omalta osaltaan helpottaa muiden tiimin jäsenten töitä. Yleensä tapahtumissa tehtävä markkinointi tarvitsee tuekseen myös

teknisiä ratkaisuja. On hyvä tietää mistä puhutaan, ja ymmärtää ne muiden tarpeet ja osata kysyä asioista. (Vuorela 2020.)

4.3.3 Sisällöntuotto, tapahtumaideointi

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitivät sisällöntuottamiseen ja tapahtuman ideointiin ja konseptointiin liittyvien tehtävien hallitsemista teknisen tuottajan tehtävässä toimiessa.

Mediaani oli 3, keskiarvo 2,7.

Helsingin Musiikkitalon teknisen tuottajan Anni Valkosen mukaan on aika yleistä, että asiakas haluaa tehdä jotain sellaista, mitä ei ole aiemmin tehty. Valkosen mukaan tekninen tuottaja saattaa tällaisessa tapauksessa joutua ottamaan kantaa asiakastapaamisessa tekniseen ideointiin ja toteutukseen. Vaikka tekninen tuottaja toimii tässä kohtaa mahdollistajana sillä tavalla, että kertoo mikä on mahdollista, hän toimii myös jarruna kertomalla myös kustannuksista ja realiteeteista. Lähtökohtana kaikessa ideoinnissa on kuitenkin se, että miten ”se” saataisiin tapahtumaan. (Valkonen 2020.)

Capital AV Oy:n Kimmo Räsänen kertoo, että teknisen tuottajan aiempi työhistoria ja kokemus voivat olla työryhmälle avuksi siinä vaiheessa, kun ideoita vasta heitellään ilmaan:

Se mitä on aikaisemmin tehnyt ja nähnyt, vaikuttaa tähän. Ideoita voi tuoda esiin. Että tarvittaessa pystyy antamaan inputia, mutta ei tämä ole pääosaamisaluetta kuitenkaan. (Räsänen 2020.)

4.3.4 Konseptointi ja visuaalinen suunnittelu, design

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitivät konseptointiin ja visuaaliseen suunnitteluun liittyvien tehtävien osaamista teknisen tuottajan tehtävässä toimiessa.

Mediaani oli 3, keskiarvo 2,8.

Sun Effects Oy:n sales director Miika Riikonen toteaa, että konseptointia ja visuaalista suunnittelua ei teknisen tuottajan tarvitse osata ammatinkuvan puolesta. Hän lisää, että jonkinlainen ymmärrys asiasta ja kyky puhua visuaalisuudesta ja ideoinnista auttaa kommunikoimaan muiden sidosryhmien kanssa. (Riikonen 2020.)

Toisaalta AMS Mixing Service Oy:n toimitusjohtaja Kimmo Ahola huomauttaa, että teknisen tuottajan on kuitenkin hyvä osata karsia mahdottomuudet pois jo tässä vaiheessa tuotantoa (Ahola 2020).

Isoimmissa jutuissa tätä toivottavasti tekee joku muu tähän erikoistunut, mutta pienemmissä jutuissa pitää pystyä tekijöille selvittämään, että *”tehkää tämän näköistä, näillä kamoilla, ja laittakaa ne näin”* (Räsänen 2020).

4.3.5 Yleistuotanto (infrastrukturi, kumppanit, viranomaiset, luvat ym.)

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitävät tapahtumien yleistuotantoon liittyvien tehtävien hallintaa teknisen tuottajan tehtävässä toimissa.

Mediaani oli 4, keskiarvo 4.

Bright Finland Oy:n myyntipäällikkö Paavo Neva huomauttaa, että tämä osa tuotannosta on usein jaettu juuri infraan ja toisaalta esitystekniikkaan, mutta molemmista täytyy olla ymmärrys ja rajapintojen sovittaminen on oleellista (Neva 2020).

Sun Effect Oy:n Miika Riikosen mukaan yleistuotanto on kiinteästi myös tekniseen tuotantoon liittyvää tai suurelta osin jopa tekniseksi tuotannoksi laskettavaa asiaa, joten yleistuotanto pitää olla hallussa myös teknisellä tuottajalla (Riikonen 2020).

Haastateltavat tuovat seuraavissa suorissa lainauksissa esiin, kuinka tapahtumatuotanto on perusluonteeltaan aina sisäisesti kiinteästi linkittyntä, ja

siinä tulee aina huomioida monet osapuolet ja päällekkäiset operaatiot aikatauluineen:

Myös aluetuotanto liittyy oleellisesti tekniseen tuotantoon, koska kaikki venueet (esiintymispaikat) ovat sen aluetuotannon toimintojen keskellä ja on paljon rajapintoja joiden pitää pelata saumattomasti yhteen. Kaikki tekevät kuitenkin samaa festivaalia, vaikka jokainen tekeekin sitä omaa osa-alueitaan. (Karppinen 2020.)

Pitää hahmottaa mitä muut tekevät ympärillä. Että voi suunnitella omia aikatauluja ja logistiikkaa. Yleistä pelisilmää tarvitaan. (Räsänen 2020.)

Se mikä työllistää todella paljon ja ehkä eniten, on eri toimijoiden ja osastojen yhteen saattaminen. Esimerkiksi, että trussit ovat poissa edestä silloin, kun catering tulee laittamaan lusikoita pöytään! Tarjoilijan ja ripustajan ei tule keskenään keskustella siitä, että milloinkahan tämä trussilinja nousee? Se keskustelu tulee käydä jo aikaisemmin vaikkapa ravintolapäällikön ja projektipäällikön kesken. Teknisen tuottajan tehtäviin kuuluu myös synergioiden etsiminen tuotannoissa, kun niissä on mukana monia eri toimijoita ja osa-alueita. Eli että vaikkapa jokainen tapahtuman kioskiyrittäjä ei tilaa erikseen omia sähköjä, vaan ne kootaan ja tilataan keskitetysti. Pitää pystyä näkemään sitä isoa kuvaa. (Makkonen 2020.)

Omien toimintaedellytysten varmistaminen on tärkeää. Että rekat mahtuu kääntymään ja silleen. (Makkonen 2020.)

Viranomaisten ja lupakäytäntöjen osaamisalueesta nousi esiin mielenkiintoisia näkökohtia, jotka pohjautuvat yhä edelleen Suomessa keskustelussa pinnalla olevaan lainsäädännön ja viranomaistulkintojen sekamelskaan. Flow Festival Oy:n Tuomas Karppisen avaa pelin omin sanoin:

Se ymmärrys onkin Suomessa ulkoistettu tapahtumanjärjestäjille, ja viranomaisen onkin sitten siinä tarkastavassa roolissa. Eli tavallaan pitäisi ymmärtää paremmin kuin viranomaisen! (Karppinen 2020.)

Bright Finland Oy:n Mikko Makkonen jatkaa samasta problematiikasta:

Ei sitä oikein kukaan tiedä, mitä kaikkia lakeja ja määräyksiä nyt juuri tänään pitäisi katsoa. Pitää olla sen verran hereillä, että pystyy tarvittaessa vähän haastamaan viranomaisia, jos tulee jostain

asiasta vaikka täysin käsittämätön päätös tai ohje viranomaiselta. (Makkonen 2020.)

Sun Effects Oy:n Miika Riikonen laventaa edellisiä suoria lainauksia omalla kommentillaan:

Nämä kohdat ovat hyvä visio ”täydellisestä” teknisen tuottajan ammatin hallitsemisesta. Vitosen osaamista on juuri myös se, että TT ymmärtää, että joka puolella Suomea ei toimita samalla lailla, ja sen takia eri paikoissa täytyy olla eri toimijoihin yhteydessä kuin toisaalla. Parasta olisi olla niin vakuuttava henkilö, että pystyy tarvittaessa ”vetämään” myös niitä viranomaisia perässään. Tai tietyllä tavalla ohjaamaan. Jos jossain koulutettaisiin teknisiä tuottajia, niin nämä kaikki kohdat olisivat mielestäni ehdottomasti koulutuksessa pakollisia aihealueita, ja niihin tulisi käyttää paljon aikaa. (Riikonen 2020.)

Bright Finland Oy:n Paavo Nevan mukaan on myös syytä kysyä, kuuluvatko edes kaikki lupaprosessit – riippuen toki mistä luvasta on kysymys – aina tekniselle tuottajalle, vai ennemminkin jollekin muulle vastuutuottajalle? (Neva 2020.)

Haastateltujen antavat vastaukset tukevat omaa aiempaa käsitystäni siitä että teknisen tuottajan tulee työssään hallita yleistä lainsäädäntöä ja viranomaisten toimivaltuuksia, vastuualueita ja määräyksiä vähintään sen verran, että on tiedossa vaatiiko tehtäväksi aiottu toiminta ylipäänsä jonkinlaista viranomaisen mukaan ottamista prosessiin.

Varsinaisia esitystekniikkaan liittyviä lupa-asioita, joita tekninen tuottaja melko varmasti joutuu hoitamaan, ovat mm. meluilmoitukset, erikoistehosteilmoitukset, kemikaali-ilmoitukset, laserien käyttöön liittyvät luvat, sekä kaikkien näiden tarkastus- ja seurantaprosessit sekä raportoinnit. Näissä teknisen tuottajan yhteistyökumppaneina ovat yleensä kyseiseen osa-alueeseen erikoistuneet ammattilaiset, koska toiminta on yleensä sen laatuista, että jo lainsäädännön perusteella osa-alueella vaaditaan sertifioitua erikoisosaamista ja toimilupia.

Monesti teknisen tuotannon aihealueeseen liittyvät kuitenkin laajemmatkin tapahtumailmoitukset, kapasiteettimääräykset, poistumistiet, rakennusmääräykset ym. Nämä tehtävät jakaantuvat usein tapahtumissa operatiivisen johdon, vastaavan tuottajan, turvallisuuspäällikön ja teknisen johtajan tai tuottajan kesken. Teknisen tuottajan tulee osana työryhmää olla aina ehdottomasti selvillä siitä, kenen vastuulla nämä kulloinkin ovat. Vastuualueet usein vaihtelevat huomattavasti riippuen siitä, toimitaanko vaikkapa kiinteässä konserttitalossa, messuhallissa vai ulkoilmafestivaalissa.

Anni Valkonen kuvaa Musiikkitalon käytäntöä seuraavasti:

Tiedetään yleensä kyllä hyvin etukäteen, mitä kiinteisiin saleihin ja tiloihin voidaan ottaa. Jos tiloja muunnellaan tai mietitään uusia ”out of the box”-juttuja tilojen suhteen, joudutaan tietysti yhdessä miettimään, että mitä voi ja saa tehdä, esimerkiksi kapasiteettien kanssa. Tietenkin meidän tuottajien pitää tietää, paljonko yleisöä voi mihinkin tilaan ja tilaisuuteen ottaa sisään. Meillä on toki turvallisuuspäällikkö erikseen talossa, jolle asia viime kädessä kuuluu. (Valkonen 2020.)

4.3.6 Hallinnolliset työt (talous- ja henkilöstöhallinto)

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka merkittävänä taitona he pitävät talous- ja henkilöstöhallintoon liittyvien tehtävien hallintaa teknisen tuottajan tehtävässä toimiessa.

Mediaani oli 3,75, keskiarvo 3,4.

Paavo Nevan mukaan henkilöstöhallinto on monesti iso osa teknisen tuottajan toimenkuvaa. Tuottajalla itsellään ei yleensä ole välttämättä paljon suoria alaisia, mutta hänen pitää osata suhtautua kriittisesti esimerkiksi palvelutoimittajien esittämiin henkilökuntamääriin ja aikatauluihin. (Neva 2020.)

Toisin sanoen teknisellä tuottajalla pitää olla hahmotuskykyä arvioida, paljonko jokin tietty tekninen operaatio aiheuttaa kustannuksia, ja kauanko sen suorittamiseen kuluu aikaa.

Musiikkitalon Anni Valkonen kertoo tekevänsä resursointia (varaavansa tarvittavan työvoiman ja -tunnit) jatkuvasti (Valkonen 2020).

4.3.7 Teknisten tarpeiden tarkempi määrittely, kilpailutus ja tarjouspyyntöprosessit

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitävät sitä taitoa, että tekninen tuottaja pystyy määrittelemään kulloisenkin tapahtuman tai esitystilanteen vaatimat tekniset tarpeet tarkasti osa-alueittain ja kuinka hän hallitsee kilpailutuksen ja tarjouspyyntöprosessit.

Mediaani oli 5, keskiarvo 4,7.

Tätä osaamisaluetta pidettiin vastauksissa yhtenä tärkeimmistä. Kaikki vastaajat korostivat vapaamuotoisissa vastauksissaan lisäksi sitä, että erikoisosa-alueisiin tulee aina käyttää kyseisen osa-alueen ammattilaista jos siihen vain suinkin on mahdollisuus. Nykyisessä hyvin kapeisiin osa-alueisiin jakautuneessa toimintaympäristössä ei voida mitenkään olettaa, että tekninen tuottaja ymmärtäisi kaikilta eri tekniikan osa-alueilta kaiken.

Tuomas Karppisen mukaan teknisten tarpeiden tarkempaan määrittelyyn käytetään mielellään kyseisen erikoisosa-alueen osaajaa, kuten valo- tai äänisuunnittelijaa. Karppisen mukaan tämä ei ole ihan niin keskeinen osaamisalue, että se pitäisi itse hallita täydellisesti, mutta hyvä tekninen tuottaja toki ymmärtää ja pystyy arvioimaan tarjouksia ja asioita laitteistotasolla. Ylipäätään olisi virhe kuvitella hallitsevansa kaikki osa-alueet täydellisesti. Parempi lopputulos saavutetaan keräämällä tietotaitoa eri osa-alueiden osaajilta ja konsultoimalla heitä omien johtopäätösten tekemiseen. (Karppinen 2020.)

Musiikkitalon Anni Valkonen vahvistaa edellä mainitun:

Otan tosi mielelläni mukaan tähän aina sitä koko tiimiä alkuvaiheessa, eli eri osastojen mestareita, joilla on parempi ymmärrys detaljeista. (Valkonen 2020).

Bright Finland Oy:n myyntipäällikkö Paavo Neva tuo esiin haasteen palvelutoimittajan näkökulmasta:

Tämä on kyllä todella hyvä kysymys. Tähän pätee erittäin hyvin vanha fraasi, eli ”p****lla tarjouspyynnöllä saat p****n tarjouksen. Jos asiakkaan puolella ei ole mitään muuta kuin tahtotila tehdä tapahtuma, eikä mitään varsinaista osaamista vaikkapa tekniikan hankintaan, seuraa siitä yleensä paljon säätöä ja ongelmia. Ihan sama minkälainen tapahtuma on kyseessä. Jonkunhan se pitäisi tarkasti määritellä, että mitä tässä oikeasti tarvitaan. Sehän olisi juuri sitä tapahtuman järjestäjän oman teknisen tuottajan ydintekemistä ja tärkeintä osaamista. Määritellä siis ne tarpeet. (Neva 2020.)

4.3.8 Tuotantosuunnitelman laatiminen

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä taitona he pitivät sitä, että tekninen tuottaja pystyy laatimaan kulloisenkin tuotannon mukaisen tuotantosuunnitelman siten, että siitä välittyy tarvittava informaatio koko muulle työryhmälle.

Mediaani oli 5, keskiarvo 4,6.

Sun Effects Oy:n tuotantopäällikkö Marko Nikander toteaa, että tuotantosuunnitelman osalta ollaan kyllä vahvasti teknisen tuottajan tontilla. Tämä ei ole kuitenkaan heillä milloinkaan pelkästään teknisen tuottajan tai suunnittelijan vastuulla, vaan ympärillä on aina työryhmä tai työpäri tätä mieltä, suunnittelemassa ja tekemässä. Sillä ei ole merkitystä tekekö hyvännäköisen pdf:n, jos se vain näyttää hyvältä tuotantosuunnitelmalta, mutta sisältö on niin ja näin. On oleellista, että osaa suunnitella sen oman kokonaisuutensa suhteessa tuotantoon, ja viestiä siitä jotenkin omalle työryhmälle. Sisällön kannalta oleellisesta suunnitelmasta voi sitten joku tehdä jälkepäin graafisesti hienon pdf:n, mikäli sellainen koetaan tarpeelliseksi. (Nikander 2020.)

Vapaasti annetuista haastatteluvastauksista selvisi, että tapahtuma-alalla ei ole mitään yhtenäistä käytäntöä tuotantosuunnitelman laatimisessa. Se ei riipu

edes organisaation koosta tai projektin laajuudesta. Kaikki toimijat eivät välttämättä tee mitään tuotantosuunnitelmia projekteistaan, vaikka ne olisivat isojakin. Toisaalta jotkut toimijat käyttävät ihan liian paljon aikaa tehdäkseen millintarkkoja tuotantosuunnitelmia ilmeisesti lähinnä itselleen, koska niiden sisältämä informaatio ei laajuudessaan ole muun työryhmän omaksuttavissa helposti. Ensimmäisessä ääripäässä tuotantosuunnitelma on vain tuottajan omassa päässä, eikä siitä kerrota kenellekään. Toisessa ääripäässä voi olla ison projektin kuukausia hierottu minuuttiaikataulutettu mega-Excel, josta ei sen hirviömäisen koon takia kukaan löydä enää mitään, ei ainakaan äkkiä.

Pikkukeikassa perusteellisen tuotantosuunnitelman tekemiseen menee enemmän aikaa kun sen keikan tekemiseen. Kyllähän tämä on teknisen tuottajan hommaa, suunnitelman muodosta riippumatta. (Räsänen 2020.)

4.3.9 Henkilöstön ”buukkaus” (varaaminen)

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka suuri merkitys teknisen tuottajan tehtävässä toimiessa on sillä, että osaa määritellä ja resursoida henkilöstötarpeen oikein.

Mediaani oli 4, keskiarvo 3,7.

Monet vastaajat korostivat sitä, että henkilöstössä laatu korvaa usein määrän, vaikka oikea mitoitus on isoissa projekteissa toki tärkeää. Ja silloin kun tekninen tuottaja toimii vaikkapa tapahtumajärjestäjän palveluksessa, hänellä ei tietenkään voi olla siinä asemassa mitään suoraa vaikutusvaltaa alihankkijan toimittamaan henkilöstöön. Tämä asettaa omat haasteensa palvelutoimittajan valintaan.

Bright Finland Oy:n projektipäällikkö Mikko Makkonen kertoo, että heillä on erikseen buukkaajat. Lähtökohtana on se, että Makkonen ehdottaa ensin henkilöitä, joita hän haluaa mukaan tuotantoon. Sen jälkeen annan tehtävän eteenpäin buukkaajille, että soittakaa nämä henkilöt läpi. (Makkonen 2020.)

AMS Mixing Service Oy:n toimitusjohtaja Kimmo Ahola huomauttaa, että Suomessa on se hyvä ja huono puoli, että kaikki tuntevat toisensa. Teknisen tuottajan ja tuotantopäällikön on kieltämättä hyvä tuntee kenttää sen verran, että pääsee mahdollisuuksien mukaan vaikuttamaan siihen, ketä työmaalla on. Loppujen lopuksi se vastuu on kuitenkin tuottajalla, joka on henkilöstön valinnut, esimerkiksi tietyn palvelutoimittajan valitsemalla. Eli kun valitaan tietty palvelutoimittaja, niin pyritään myös ennakoimaan, että sieltä tulee pätevää ja mukavaa henkilöstöä. (Ahola 2020.)

4.3.10 Resursointi ja budjetointi

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitivät oikeasuhtaisen resursoinnin ja budjetoinnin hallintaa teknisen tuottajan tehtävässä toimittaessa.

Mediaani oli 5, keskiarvo 4,8.

Flow Festival Oy:n Tuomas Karppisen mukaan ollaan jälleen ydinosaamisalueella, ja yhdessä tärkeimmistä teknisen tuottajan kyvyistä ja ominaisuuksista. (Karppinen 2020.)

Sun Effects Oy:n tuotantopäällikkö Marko Nikander kertoo, että tämä osaamisalue linkittyy tosi vahvasti siihen, että mitä paremmin tekninen tuottaja ymmärtää ja hallitsee asiakassuhteita, yleistuotantoa, sisällöntuotantoa, tapahtuman perusideaa ja kaikkea muuta tapahtumatuotantoon liittyvää, sitä vankempi käsitys teknisellä tuottajalla on silloin tapahtuman kokonaisbudjetista ja kokonaisresursoinnista yleisesti ja hän pystyy arvioimaan asioita isommassa kontekstissa. (Nikander 2020.)

Vastaavana tuottajana saan teknisen tuottajan kautta ymmärrystä ja tietoa siitä, mitä tekniikkaa ja tarpeistoa projekti vaatii rakentuaan, kuinka paljon siitä syntyy kustannuksia, ja mitä muuta resursointia vaaditaan lisäksi. Tietoa karttuu suhteessa budjetointiin ja resurssivaatimuksiin kuten aikatauluihin, henkilöstökuluihin, työryhmän kokoon, alihankkijatarpeisiin ja logistiikkaan. (Nikander 2020.)

Nikander jatkaa, että heidän organisaatiossaan vastaava tuottaja vastaa lopullisista hinnoista. Budjetti ja resurssit pyritään katsomaan heti projektin alussa, että ”tämän verran näihin voisi ehkä käyttää”. Sitten keskustellaan yhdessä siitä, riittääkö joku allokaatio kyseiseen osa-alueeseen, vai säädetäänkö johonkin suuntaan. Pyritään siihen, että projekti olisi myös budjetin puitteissa mielekäs kaikista näkökulmista. Voidaan myös tutkia, mitä jokin osa-alue maksaisi alihankittuna. Tekninen tuottaja on tässä keskustelussa vahvasti mukana. (Nikander 2020.)

Bright Finland Oy:n myyntipäällikkö Paavo Neva korostaa sitä, että projektin alkuvaiheessa tulee suorittaa resursseista ja toteuttamistavoista laajempaa arviointia:

Resursoinnin ja budjetoinnin pitää olla hallussa. Vaikka joskus jonkin osa-alueen voisi tehdä omankin yrityksen tai organisaation toimesta, pitää myös pystyä pohtimaan sitä, olisiko parempi tai järkevämpää, jos sen tekisikin joku muu. Vaikka alirakointina tai yhteistyössä. Kaikennäköisiä asioita voidaan (tapahtumien toimesta) tehdä vaikkapa vapaaehtoisia ja talkoolaisia käyttämällä, mutta se ei aina ole välttämättä järkevää, nopeaa, eikä kustannustehokasta. (Neva 2020.)

Bright Finland Oy:n projektipäällikkö Mikko Makkonen kiteyttää osaamisalueen tärkeyden seuraavasti:

Resursointi ja budjetointi ovat ihan suoraan projektipäällikön tai teknisen tuottajan töitä. Vastuulla on katsoa, että keikasta tulee oikeat rahat ja oikean verran jää tilille. (Makkonen 2020.)

4.3.11 Logistiikka ja kuljetukset

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä taitona he pitivät yleistä logististen kokonaisuuksien hahmottamista ja toisaalta tarkempien kuljetustarpeiden määrittelykykyä teknisen tuottajan tehtävässä toimittaessa.

Mediaani oli 3,25 keskiarvo 3,35.

Haastateltavat eivät nostaneet tätä osaamisaluetta ihan tärkeimpien tehtävien joukkoon. Ymmärrystä aihealueen vaikutuksista tapahtumatuotannon kokonaisuuteen pidettiin tärkeänä, mutta monet totesivat että logistiikan käytännön toteutus on myös delegoitavissa eteenpäin muille tiimin jäsenille organisaatiomallista riippuen. Isoimmissa organisaatioissa tehtävä kuuluu juuri logistiikasta vastaavalle taholle, johon teknisellä tuottajalla on yhteys koko projektin ajan. Teknisellä tuottajalla pitää haastateltavien mukaan olla hahmotuskykyä tehdä valistunut arvaus siitä, että paljonko tekninen operaatio aiheuttaa kustannuksia, ja kauanko sen suorittamiseen kuluu aikaa.

Sun Effects Oy:n Miika Riikosen mukaan teknisen tuottajan pitää ymmärtää logistiikasta ja kuljetuksista, ja ne kuuluvat tehtäväkenttään. Ammatilliselle on myös työmarkkinoilla kilpailuetu, että osaa nämä mahdollisimman hyvin. (Riikonen 2020.)

AMS Mixing Service Oy:n yrittäjä Kimmo Ahola kuvaa logistiikan olemusta kiertueympäristössä toimittaessa seuraavasti:

Riippuu tuleeko yksi auto tapahtumapaikalle kerran vai 20 autoa pitkin päivää. Kiertäminen on sitten ihan oma erityisalansa. Kun toimin esimerkiksi Nightwishin miksaajana, minulla itselläni ei ole mitään roolia matkustuksen ja kulkemisen organisoimisessa. Minulle tulee lentoliput etukäteen, ja koko asia hoituu muiden toimesta. Tietysti koko tekniikan kanssa joudutaan ilmoittamaan logistiikan alihankkijoille etukäteen tarkat päivät ja kellonajat, että missä kaluston pitää milloinkin olla. Näitä palveluja hoidetaan avaimet käteen -periaatteella meille. (Ahola 2020.)

Seuraavat suorat lainaukset haastateltavilta kuvaavat logistisia haasteita ja tilanteita, joihin tekninen tuottaja joutuu monesti tehtävässään ottamaan kantaa ja osallistumaan:

Pitää pystyä priorisoimaan logistisia asioita oikein. Että jos joku reikka menee rikki, missä lastina on oleellisia asioita, mitä se vaikuttaa aikatauluihin. (Nikander 2020.)

Isossa kuvassa tärkeää tekniselle tuottajalle. Rekalla niitä isoja klararibändejäkin tuodaan ja ne tuovat aina omat soittimensa mukanaan. (Valkonen 2020.)

Se on yllättävän raskas prosessi, että sä saat yleensä aamulla työryhmän johonkin keikkapaikalle sisään, vain ylipäänsä tehdäkseen sen duunin (Makkonen 2020).

Monikin tekninen tuottaja on kuuleman mukaan joutunut jäsentelemään vaikkapa varastoja lennosta uusiksi, että logistiikka on saatu ylipäänsä toimimaan jossain tuotannossa. (Riikonen).

Kun ollaan projektin toteutusvaiheessa, niin logistiikan osaltahan se päivä alkaa aina kuudelta aamulla, kun joku puolalainen kuski on väärällä ovella ja ihan liian aikaisin. (Karppinen).

4.3.12 Työturvallisuus

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitävät työturvallisuusasioiden hallitsemista teknisen tuottajan tehtävässä toimittaessa.

Mediaani 3, keskiarvo 3,4.

Vastauksissa oli suurta hajontaa, mikä voi johtua haastateltavien omasta työtehtävästä ja työhistoriasta. Varsinaisen on-site-työskentelyn osalta kaikki painottivat sitä, että teknisen tuottajan tulee omalta osaltaan työyhteisön jäsenenä huolehtia aina työturvallisuuteen liittyvien asioiden havainnoinnista työmaalla paikalla ollessaan.

Cary Gillett ja Jay Sheehan toteavat kirjassaan *The Production Manager's Toolkit. Successful production management in theatre and performing arts* (2023), että tosiasia on, että kenenkään ei ole mahdollista olla yksin vastuussa siitä, että kaikki ovat turvassa koko ajan. Se on meidän jokaisen vastuulla yhteisesti. (Gillett & Sheehan 2023, 107-108.)

Sun Effects Oy:n Marko Nikander ja Bright Finlandin Mikko Makkonen vahvistavat edellisen referaatin viestin:

Tekninen tuottajakaan ei voi muiden tehtäviensä takia hoitaa tätä yksin vaan osana tiimiä. Organisaatiotasolla yrityksessämme on työsuojeluvaltuutettu ja kehitämme koko ajan sitä, että käytetään oikeita varusteita ja turvavälineitä. Tekninen tuottaja voi myös vaikuttaa siihen, että työmaalla työskennellään oikeilla työvälineillä ja koneilla. Teknisen tuottajan olisi syytä tutustua aina myös vastaavan tapahtumanjärjestäjän antamiin tapahtuman omiin turvallisuusohjeisiin. (Nikander 2020.)

Yksinäänhän tätäkään ei pelkää tehdä. Kaikkihan siihen joutuvat osallistumaan. Asiat eivät ole pelkäämistä projektipäällikön vastuulla, mutta jos ei kukaan muu ole työturvallisuuteen kuuluvaan asiaan työmaalla aiemmin puuttanut, viimeistään projektipäällikön tulee siihen puuttua. (Makkonen 2020.)

Capital AV Oy: Kimmo Räsänen korostaa riskien arvioinnin ja hahmottamisen tärkeyttä:

Riskien hahmottaminen käytännön tilanteissa on tärkeää: Voidaanko kaapelit vetää tuota kautta, tai riittääkö sähkö, tai voiko tässä tehdä tulitöitä vai ei? Ja että voi kertoa asiakkaalle sen, että voiko tässä parkkihallissa ylipäänsä tehdä sitä mitä se asiakas haluaa. Yleisperspektiiviä näihin asioihin pitää olla. (Räsänen 2020.)

4.4 Tekninen osa-aluekohtainen asiantuntemus ja tietotaito

Tämä luku keskittyy teknisen tuottajan tarpeeseen hallita ja ymmärtää käytettävissä olevaa teknistä laitteistoa ja kalustoa, sekä teknisen tuottajan ymmärrystä muista tapahtumatuotannon teknisistä osa-alueista. Tämä tietotaito kattaa teknisten asioiden dokumentaation, äänentoiston, valaistuksen, videotekniikan, erikoistehosteiden, ripustustekniikan ja muiden teknisten sovellusten, joita voidaan tapahtumassa tarvita. Haastateltavia pyydettiin arvioimaan asteikoilla 0–5 kuinka tärkeänä he pitävät jonkin tietyn osa-alueen osaamista. Asteikossa ”0” tarkoitti, että vastaaja ei koe asiaa tärkeänä, ja ”5” tarkoitti, että asia on erittäin tärkeä osata. Tämän lisäksi haastateltaville annettiin mahdollisuus vapaamuotoiseen vastaukseen. Tämän luvun alaotsikoissa käsittelemme vastaustuloksia.

4.4.1 Teknisten piirustusten lukeminen

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitävät taitoa lukea ja ymmärtää teknisiä piirustuksia ja dokumentteja teknisen tuottajan tehtävässä toimittaessa.

Mediaani oli 4, keskiarvo 4,3.

Useimmat haastateltavat pitivät teknisten piirustusten yleistä ymmärtämistä, tulkintaa ja lukemista tekniselle tuottajalle tärkeämpänä taitona kuin varsinaista piirtämistä. Piirustustaito, eli nykyään käytännössä piirto- ja suunnitteluohjelmistojen sujuva käyttö, nähtiin kuitenkin sellaisena lisätaitona josta voi olla monesti lisähyötyä tehtävässä toimiessa.

AMS Mixing Service Oy:n toimitusjohtaja Kimmo Ahola kertoo haastattelussa, että piirustusten lukeminen on tekniselle tuottajalle tärkeämpi taito kuin piirtäminen. Jos tarvitaan tarkempia piirustuksia, niin niitä varten on sitten erikseen ammattiosaajat, joilta sen palvelun voi hankkia. (Ahola 2020.)

Capital AV:n projektipäällikkö Kimmo Räsänen nostaa esiin tärkeän seikan dokumenttien tulkitsemistaidosta:

 Miinojen paikat (teknisistä suunnitelmista) pitää pystyä osoittamaan. (Räsänen 2020).

Bright Finland Oy:n myyntipäällikkö Paavo Neva näkee osaamisalueen tärkeänä, tehden kuitenkin eron dokumenttien tulkitsemistaidon ja laatimistaidon välille:

 Kyllähän tämä tekninen suunnittelutyö, kuvien piirtäminen ja niin edelleen, on kokonaisuutena ehdottomasti vitosen arvoinen asia tekniselle tuottajalle tai tuotantopäällikölle. Mutta olen sitä mieltä, että tuotantopäällikön tai teknisen tuottajan ei välttämättä tarvitse osata sitä itse, kunhan ymmärtää sen merkityksen, ja ymmärtää sen että se pitää jossakin jollakin teettää. (Neva 2020.)

4.4.2 Teknisten piirustusten piirtäminen

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitävät teknisen tuottajan henkilökohtaista osaamista teknisten piirustusten ja dokumenttien laadinnassa. Tällä tarkoitetaan lähinnä teknisten piirustusten piirtämistä nykyaikaisilla cad-suunnitteluohjelmistoilla.

Mediaani oli 3, keskiarvo 2,8.

Vastauksissa saatiin selville, että teknisten piirustusten piirtäminen koettiin kuuluvan enemmän tekniselle suunnittelijalle kun tekniselle tuottajalle. Jotkut ilmoittivat itse piirtävänsä, vain koska ”sattuvat” osaamaan. Bright Finland Oy:n projektipäällikkö Mikko Makkonen kertoo piirtävänsä yleensä itse, vain sen takia että kykenee siihen. Makkosen mielestä piirtäminen on kuitenkin selkeästi teknisen suunnittelijan tehtävä, eikä hänen mielestään teknisen tuottajan tehtäviä ole tekninen suunnittelu ja tekninen piirto. Makkonen jatkaa, että teknisen tuottajan halutessa havainnollistaa jotain asiakkaalle, työryhmälle tai viranomaiselle, voi hän tehdä sen vaikkapa piirtämällä tupakka-askin kanteen. Tärkeintä on kyky havainnollistaa asia tavalla tai toisella. (Makkonen 2020.)

Toisaalta Sun Effects Oy:n Miika Riikonen toteaa, että esimerkiksi aluekarttoja tulee osata piirtää ainakin havainnollistavasti. Riikonen lisäksi huomauttaa, että AV-taloissa on piirtäjät monesti ihan erikseen, joten niissä työskennellessään ei tarvitse osata piirtää. Kuitenkin esimerkiksi festivaaliorganisaatiossa työskennellessä, tekninen tuottaja todennäköisesti on se ainoa henkilö, joka sitä edes vähän pystyy tekemään. Eli silloin olisi syytä osata edes vähän piirtää. (Riikonen 2020.)

Flow Festival Oy:n Tuomas Karppinen kuvaa oman organisaationsa suunnitteluprosessia piirtämisen osalta seuraavasti:

Pyrimme käyttämään tähän varsinaisia suunnittelijoita. Ihan ruutupaperillakin, ja viivoittimella ja kynällä, saa yllättävän paljon tehtyä, jos asioita pitää havainnollistaa. Teen yhteistyötä suunnittelutoimiston kanssa, ja käytän kyllä itsekin Vectorworksia

(Cad-suunnitteluohjelmaa) esimerkiksi mittojen tarkistamiseen ja toisten tekemien dokumenttien katseluun. (Karppinen 2020.)

Musiikkitalon Anni Valkonen kertoo haastattelussa olevansa tällä hetkellä talon ainoa Vectorworks-cad-suunnitteluohjelman osaaja:

Olen nyt mm. mallintanut kaikki meidän erilaiset tilamme, ja näitä mallinnuksia käytetään havainnollistamaan tilojemme käyttömahdollisuuksia asiakkaille. Eli ihan sillä tasolla, että tältä se teidän tilaisuutenne tulee sitten suurin piirtein näyttämään. Ja tilankäytöllisesti, että esimerkiksi mitä katsomoja voidaan laittaa missäkin tilaisuudessa myyntiin jne. Monessa tapauksessa orkesterin tai lavastuksen sijoituksella on vaikutuksensa siihen meidän isossa salissamme (360°). Meillähän on talossa kiinteä valaistusjärjestelmä. Vierailijat toimittavat sitten ne omien projektiensa tarpeet omilla suunnitelmillaan, ja näiden yhteensovittaminen talon plotteihin hoituu mestareilta. Tälle mallinnukselle oli talossamme niin valtava tarve ja kysyntä, että opettelin ja kouluttauduin sitten käyttämään Vectorworksia, ja nyt se sitten on meillä käytössä. Eli oman talon perusplotit ovat kyllä tällä hetkellä minun tekemiäni, ja muokkaan niitä tarpeen mukaan omiin tapahtumiin. Vierailijoiden suhteen meidän ei tarvitse juurikaan mitään piirtää. (Valkonen 2020.)

Haastatteluvastausten perusteella tekninen tuottaja ei siis käytännössä vastaa itse varsinaisesta teknisestä piirtämisestä. Tekninen piirtäminen tulee jättää piirtämisen ammattilaisen tehtäväksi, tai vaikkapa kohteen työnjohtajan tehtäväksi, mikäli hän on sen keikan varsinaisesta rakennuksesta vastaava ja piirtotyö häneltä onnistuu. Tekninen tuottaja on toki mukana tässä piirtoprosessissa visuaalisesta suunnittelusta alkaen kommentoimassa, ja teknisessä piirroksessa vielä enemmän.

4.4.3 AV-tekniikka (valo, ääni, video, kuvaus, lähetys- ja verkkotekniikat, erikoistehosteet)

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitivät teknisen tuottajan taitoa ymmärtää esitystekniikan perinteisen teknisen osa-aluejaon mukaisia teknisiä osa-alueita kattavasti, perusteellisesti ja syvällisesti.

Mediaani 3, keskiarvo 2,9.

Kaikkien haastateltujen vastauksissa korostui jälleen kokonaisuymmärryksen merkitys yksityiskohtaisemman käyttäjäosaamisen sijasta. Eri osa-alueiden käsitteistön ja terminologian ymmärtämisen tärkeyttä korostettiin. Monen mielestä jo nykyinen teknologian kehitysvauhti aiheuttaa sen, ettei kukaan pysty omaksumaan kaikkien esitysteknisten osa-alueiden sekä kaluston täyttä yksityiskohtaista hallintaa.

Seuraavat suorat haastattelulainaukset vahvistavat teknisen kokonaishallinnan merkityksen olevan detaljiosaamista tärkeämpää tekniselle tuottajalle:

Nykyään, kun hommatkin menevät enemmän ja enemmän digi-digiksi, niin vaikeampihan tässä teknisessä kehityksessä on kenenkään pysyä kärryillä samalla lailla kuin vaikka ihan vielä muutama vuosi sitten. Nippelitaso on koko ajan tarkempi ja tarkempi. (Räsänen 2020.)

Aika monen teknisen tuottajan tai projektipäällikön kohdalla on fakta, että osaa näistä jonkun osa-alueen hyvin, joitakin osaa vähän, ja joitakin ei ollenkaan. Mutta tarpeet tulee ymmärtää. (Neva 2020.)

Kokonaiskuvaa ja ymmärtämystä pitää kyllä mielestäni olla nelosen arvosta. Ainakin pitää tietää mistä puhutaan, esimerkiksi jos puhutaan vaikka SDI:stä, niin puhutaan signaalin siirrosta, eikä puhuta tallennusformaateista. (Räsänen 2020.)

Bright Finland Oy:n Mikko Makkonen tuo esiin, että on tärkeää ymmärtää milloin on syytä kääntyä erikoisosaajan puoleen konsultaation merkeissä:

Sen verran pitää asioista ymmärtää, että tajuaa missä kohdin pitää pyytää ammattiapua. Pitää myös ymmärtää omat rajoitteensa osa-alueiden asiantuntemuksessa, mutta sen lisäksi pitää ymmärtää riskeistä sen verran, että osaa puuttua asioihin oikeassa vaiheessa tarvittaessa. (Makkonen 2020.)

Sun Effects Oy:n Miika Riikonen nostaa esiin hyvän perustietämyksen merkityksen arvioitaessa toteutusten hintatasoja:

Hintavertailu vaatii hyvää perustietämystä. Pitää tietää eri laitteiden toiminnot ja erot. Esim. spotti vs. pesuri, hi-mid vs. low jne. Se auttaa myös silloin, kun etsitään keinoja tehdä asiat halvemmalla toteutuksen kärsimättä. Hintavertailuja ei pysty tekemään, ellei

ymmärrä tarjousten sisältöä tarpeeksi. Eli ellei ymmärrä mistä hintaerot syntyvät. (Riikonen 2020.)

4.4.4 Ripustustekniikka

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitävät ripustusteknisten asioiden syvällistä hallintaa toimittaessa teknisen tuottajan tehtävässä.

Mediaani 3, keskiarvo 2,6.

Tähän kohtaan ei tullut avoimia vastauksia. Kaikki haastateltavat korostivat sitä, että ripustusratkaisujen suunnittelu ja niiden toteutus tulee aina antaa kyseisen erikoisalan ammattilaisten tehtäväksi. Teknisen tuottajan tehtäväksi jää lähinnä varmistua, että niin myös toimitaan.

Huomionarvoista on kuitenkin ripustustarpeen yleisyys. Areenaripustuksen hengessä toteutettuja järjestelmiä löytyy nykyään laajalti eri ympäristöistä, mukaan lukien elokuva- ja tv-studiot, teatterit, ostoskeskukset, yökerhot, kirkot ja taidemuseot. Tämä johtuu siitä, että areenaripustuksen menetelmät soveltuvat lähes mihin tahansa tilaan. (Mattila 2020, 3.)

4.4.5 Lavat, teltat ja muut rakenteet

Haasteltavilta kysyttiin, kuinka tärkeänä he pitävät suurempien tapahtumarakenteiden, kuten suurten esiintymislavojen, suurteltojen ja erikoiskatsomorakenteiden hyvää hallintaa teknisen tuottajan tehtävässä toimiessa.

Mediaani oli 3, keskiarvo 2,5.

Haastateltavien vastauksissa korostui tapahtumarakenteiden osalta tärkeänä seikkana kulloisiinkin olosuhteisiin tai projektin sisältöön liittyvä onnistunut tarvemääritys, sekä käyttötarkoitukseltaan sopivien ja oikean kokoisten rakenteiden valinta.

Jo tapahtuman suunnitteluvaiheessa on tärkeää osata tunnistaa ja korjata mahdolliset toimimattomat ja epärealistiset ideat esimerkiksi festivaalipaikan maapohjan tai muiden rakenteiden suhteen. Pitää osata käydä keskustelu vaikkapa telttatoimittajan kanssa siitä, mihin olosuhteisiin tulevat teltojaan pystyttämään. Että on kaltevaa ja mutakkoa tarjolla. Eli että on mahdollisuus onnistua. (Nikander 2020.)

Varsinkin ulkona pitää ymmärtää vähän alustasta. Jos joku tuo paikalla valot ja äänet, joku tuo video-screenit, ja jostain muualta tulee vielä esiintymislava, niin olisihan se hyvä että joku olisi tapahtumassa se ”pääsuunnittelija” joka sovittaa ne yhteen. Usein se on tapahtuman tekninen tuottaja. (Neva 2020.)

5 Pohdinta – Teknisen tuottajan toimenkuva tapahtumatuotantotiimin osana

5.1 Osaaminen ja taitotaso

Sanat tai sanaparit ”avainhenkilö”, ”keskeinen rooli tai toimija”, ”yhteensovittaminen”, ”koordinointi”, ”mahdollistaminen”, ”varmistaminen”, ”monipuolinen”, ”laaja-alainen”, ”kokonaisvaltainen”, ”yleinen ymmärrys”, ”laajempi kokonaisuus” jne. esiintyvät opinnäytetyössä pitkin matkaa koko ajan.

Tästä voidaan päätellä, että teknisen tuottajan tehtävä on todellakin luonteeltaan sellainen, missä selvästi tarvitaan kykyä hankkia, omaksua ja hallita tietoa laajasta ja monialaisesta kokonaisuudesta. Samalla kuitenkin tarvitaan valikoivaa ja generalistista suhtautumista tähän valtavaan määrään nippelitietoa, että ei kerrassaan upota detaljien suohon.

Koska teknisen tuottajan tärkeimpiä tehtäviä on varmistaa, että tapahtuman tekniset tarpeet täyttyvät ja että kaikki tekniset elementit toimivat moitteettomasti, tulee hänen pystyä työssään allokoimaan resursseja tarpeen mukaan, ja ymmärtää käyttää erityisosaajia erityisosa-alueiden hallintaan. Hyvä tekninen tuottaja pystyy siis erottamaan oleellisen epäoleellisesta, eikä yritä hallita kaikkia yksityiskohtia täydellisesti. Linaan tähän Helsingin Musiikkitalon Anni Valkosta:

Tässä työssä joutuu tietämään vähän kaikesta vähän jotain, mutta missään ei tarvitse olla se paras asiantuntija. Paitsi ehkä projektinhallinnassa. Pitää tietää monesta asiasta vähän jotain. Minulla on kyllä hyvin pitkä ja monipuolinen työkuvalista. Kyllä siinä on paljon tuotantoa ja myyntiä sen pelkän tekniikan lisäksi, ihan myös teknikkona toimimista. Resursointia ja sen sellaista. Toistaiseksi olen selvinnyt siitä työmäärällisesti kyllä. (Valkonen 2020.)

Myös haastatteluissa kaikki asiantuntijat arvostivat projektin kokonaishallintaa ilmentäviä osa-alueita yksityiskohtien ja kovan teknisen osaamisen edelle. Hyvä tekninen osaaminen ja taitotaso ei tietenkään sulje pois mitään kokonaisuuksien hallinnasta, vaan siitä on tehtävässä kiistatta hyötyä. Yksilön hyvä ja kattava teknisten erityisosa-alueiden hallinta yleensä nopeuttaa ja helpottaa prosessia kokonaisuutena, kun ihan kaikkia yksityiskohtia ei tarvitse kierrättää erityisosaajien kautta. Tässä jokaisen tulee toki olla tarkkana, kun ajatellaan esimerkiksi työ- ja yleisöturvallisuuteen liittyviä asioita sekä lakeja ja määräyksiä.

Entä onko tekninen tuottaja itseohjautuva multiosaaja, jota kukaan ei neuvo? Näin olen tämän toimenkuvan itekin kokenut toisinaan joissakin organisaatioissa. Aivan kuten tämän opinnäytetyön alkupuolella luvussa 2.2 (Teknisen tuottajan tehtäväkuva ja ammattinimike) jo on todettu, on teknisen tuottajan tehtävien määrittelyssä omat haasteensa ja epämääräisyytensä. On myös helppo allekirjoittaa Tuomas Karppisen avoimessa haastattelussaan antava kuvaus työhön perehdyttämisestä:

Lähdetäänpä siitä liikkeelle, että yhdessäkin työtehtävässä, jossa olen koskaan toiminut tuottajana tai teknisenä tuottajana, ja siis missä tahansa organisaatioissa, niin minua ei ole kukaan koskaan millään tasolla varsinaisesti perehdyttänyt mihinkään. En muista työuraltani mitään tällaista varsinaista perehdytystilannetta. Totta kai on annettu nettitunnukset ja salasanat, ja sähköpostit avattu. Mutta jos puhutaan sellaisesta varsinaisesta perehdyttämisjaksosta tai vastaavasta, niin sellaista ei ole ikinä eteen tullut. Pikemminkin se on mennyt aina sillä tavalla, että tullaan paikalle, ja aletaan selvittämään mistä on kyse. Esitetään kysymyksiä, ja ruvetaan sitten itse perehtymään siihen, mitä ollaan tekemässä. Eli todella itseohjautuvasti mennään. Suuremmissa linjoissa tietenkin yhtiön johto antaa yleistä ohjausta. Nykyisessä työssäni ei tietysti

teknisessä tuottamisessa kukaan pystykään ohjaamaan, koska se on omaa erikoisalaani, ja sen takiahan siellä olen. (Karppinen 2020.)

5.2 Roolit ja vastuut osana tiimiä

5.2.1 Tiimin sisällä

Teknisen tuottajan toimiessa osana tapahtumatuotantotiimiä, hän tuo ensinnäkin mukanaan teknistä osaamista ja ammattitaitoa tapahtuman, esityksen tai teoksen koko suunnitteluun ja toteutukseen. Hyvä lopputulos saavutetaan yhteistyössä muiden tuotantotiimin jäsenten, kuten tapahtuman johdon, taiteellisen johdon, talousasioista päättävän tahon (esim. vastaava tuottaja), tuotantopäällikön, valaistus- ja äänisuunnittelijoiden sekä muiden tekniikan asiantuntijoiden kanssa. Tekninen tuottaja asemoituu esittävässä taiteessa tai tapahtumaorganisaatiossa keskijohtoon, mutta ylimmän johdon olisi usein suotavaa käyttää teknistä tuottajaa resurssina myös isommista asioista päätettäessä.

Tekninen tuottaja toimii projektin tai esityksen elinkaaren alusta loppuun saakka linkkinä eri osa-alueiden ja osapuolien välillä varmistaen, että tekninen toteutus tukee tapahtuman kokonaiskonseptia ja tavoitteita.

5.2.2 Eri vaiheissa projektia

Toimintaympäristöstä riippumatta, teknisen tuottajan tulisi jo projektin alkuvaiheessa osallistua kokonaissuunnitteluun tiimin jäsenenä ja tuoda mukanaan asiantuntemusta ja tukea budjetointiin, resursointiin, yleiseen aikataulutukseen ja logistiikkaan.

Tapahtumaympäristössä tekninen tuottaja voi myös auttaa jo perustamisvaiheessa auttamalla järjestäjää hahmottamaan esimerkiksi tapahtumakonseptin järkevän kokoluokan. Vaikkapa arvioimalla tapahtumaan sopivan esiintymispaikkojen määrän, alueen laajuuden tai muun sellaisen asian,

jolla on todellista vaikutusta tapahtuman kulurakenteeseen ja sitä kautta järjestäjän taloudellisiin onnistumismahdollisuuksiin

Myös ohjelman ja artistien hankkimiseen ja esitysten toteuttamiseen liittyy aina raha. On tärkeää että sekä ohjelman myyjä sekä ostaja ovat sopineet mahdollisimman tarkasti, mitä velvoitteita ohjelmatarjous esiintymispalkkion lisäksi sisältää. Hyvä tekninen tuottaja pitää ohjelman hankkijan eli promoottorin tai taiteellisen johtajan jo ennen ohjelmatarjousvaihetta ”kartalla” tuotannollisista realiteeteista. Tällä tarkoitetaan sitä, että jo tarjouksia tehtäessä käydään hyvää ja avointa dialogia siitä millaisissa teknistuotannollisissa olosuhteissa ja ehdoilla esiintyjä voi esiintyä tai miten jokin esitys on aikanaan tarkoitus käytännössä toteuttaa. On syytä määritellä ja selvittää minkä kokoinen tuotanto tulee olemaan, ja mitä oikeasti voidaan tehdä ja esittää mm. esiintymispaikan kokoon ja tuotannon aikatauluun suhteutettuna. Artistin myyjältä eli agentilta tulee vaatia kuvaus tai referenssi tuotannon koosta ja vaatimuksista.

Esiintymistarjoukset ja -sopimuksetkin kansainvälisten huippuartistien osalta tehdään nykyään jopa kaksi vuotta ennen esiintymispäivää, ja tämä on ongelmallista tietysti siitäkin syystä, että sopimusten liitteiksi aikanaan tulevat tekniset rider-liitteet valmistuvat todennäköisesti vasta muutamaa kuukautta ennen esiintymisajankohtaa. Niinpä kaikenlainen ennakointi on varsin suotavaa.

Kaikista teknisistä yksityiskohdista on tietenkin mahdotonta sopia vuosia etukäteen. Joka tapauksessa erityisesti tapahtumien pääesiintyjien kohdalla tulisi aina tarjousvaiheessa sopia siitä, edellytetäänkö tapahtuman järjestäjän hoitavan paikalle jotakin teknistä laitteistoa tai muuta tarpeistoa, jota esityksen toteuttamiseksi tarvitaan. Tässä yhteydessä tulisi sopia myös kustannusrajapinnoista, eli siitä kuuluuko kulloinkin kyseessä oleva kuluerä artistin tuotannon vai tapahtuman järjestäjän hoidettavaksi ja maksettavaksi. Tässä yhteydessä teknisen tuottajan tulee tuottaa kuluarvioita ja ottaa tarjouksia mahdollisimman luotettavasti etukäteen sekä promoottorin että agentin työkaluiksi ennen varsinaisen sopimuksen solmimista. Näitä asioita ei tule jättää esituotantovaiheeseen, koska silloin teknisen tuottajan ja promoottorin

neuvotteluvara kustannusten osalta on paljon pienempi. Pääesiintyjän kyseessä ollessa, tarjouksen ja sopimuksen epämääräisyys kääntyy pääsääntöisesti hyvin usein järjestäjän maksettavaksi.

Suunnittelutaloissa designerit ja visualistit suunnittelevat melko vapaasti ja jatkuvalla syötöllä monenlaisia ideoita ja konsepteja, jotka ehkä joskus muuttuvat joiksikin tuotantoon asti eteneviksi esityksiksi, teoksiksi tai tapahtumiksi. Useimmat konseptit kuitenkin harvoin etenevät sellaisenaan mihinkään tosiasiallisesti tehtävään tuotantoon asti, vaan niiden tehtävänä on muun muassa tukea myyntiosastoa havainnollistamalla erilaisia ideoita ja mahdollisuuksia asiakkaille. Tässä työssä tekninen tuottaja voi olla mukana määrittämässä tarvittavia resursseja ja arvioimassa mahdollisia ja mahdottomia toteutustapoja. Konseptointivaiheen jälkeen – mikäli myynti on onnistunut ja tilaus syntynyt - konseptit valmistuvat oikeiksi esityksiksi tai teoksiksi ja siirtyvät esimerkiksi tekniselle suunnittelijalle tekniseen piirtoon, jonka jälkeen niistä valmistuu lopulta toteuttamiskelpoisia dokumentteja joilla edetään tuotantoon asti.

Esituotantovaiheessa eli kokonaiskonseptin, sisällön tai ohjelman ollessa jo selvillä, tekninen tuottaja jatkaa työryhmän eri osapuolten välisenä linkkinä toimimista. Hän keskittyy urakoitsijoiden ja kaluston hankintaan täsmentäen ja yhteen sovittaen aikatauluja ja logistiikkaa tähdäten toteutusvaiheen helppoon sujumiseen.

Pätevän henkilöstöressurssin hankintaan liittyvät kysymykset ovat teknisen tuottajan työssä oleellisia. Tähän tulisi pyrkiä vaikuttamaan mahdollisuuksien mukaan aina. Palvelutoimittajilta tai alihankkijoilta tulisi pyrkiä tiedustelemaan jo tarjousvaiheessa, mikä avainhenkilöstön kokoonpano tulee olemaan. Teknisiä toimittajia ja kokonaisuuksia ei tulisi hankkia pelkästään vain teknisten laitteiden merkkiin, laatuun tai tasoon perustuen. Kaiken tulisi perustua palvelutoimittajan tunnetusti koeteltuun kykyyn hoitaa vaatimustason mukaisia keikkoja sekä henkilöstön sisältöön. Uusista ja tuntemattomista toimijoista tulisi

kysellä referenssejä ja asiakaspalautteita sellaisilta tekijöiltä ja kollegoilta, joihin teknisellä tuottajalla itsellään on luottamus.

Toteutusvaiheessa tekninen tuottaja on läsnä tapahtumapaikalla varmistaakseen, että kaikki sujuu suunnitellusti. Tarvittaessa hän ratkaisee teknisiä haasteita nopeasti ja tehokkaasti ennakointiin ja varasuunnitelmiin perustuen, tai joskus ilman niitä. Oma keskeinen kokemusperäinen havaintoni teknisen tuottajan tehtävästä on, että kunhan suunnittelu-, sopimus- ja esituotantovaiheet on tehty riittävän hyvin, voi varsinaisessa toteutusvaiheessa keskittyä pelkästään asioiden logistiseen ohjailuun ja laadun varmistamiseen sen sijasta, että joutuu ratkaisemaan varsinaisia teknisiä ongelmia.

Päätös vaiheessa tekninen tuottaja huolehtii jälkityöt ja yhteydet sekä palautteet sidosryhmiin ja sidosryhmille. Tekninen tuottaja myös tallentaa päättyneen projektin dokumentaation tarvittavilta osin jatkoa varten, ja laatii tarvittavat raportit vähintään omaan pöytälaatikkoonsa jatkoa ajatellen.

5.2.3 Tiimin ulkokehällä

Kun puhutaan teknisestä tuottajasta tapahtumatuotantotiimin jäsenenä, pitää huomioida se, että tekninen tuottaja ei välttämättä aina ole pelkästään tietyn yrityksen työntekijä, jonka vastuut ja velvollisuudet liittyvät vain kyseisen yrityksen vastaamille osa-alueille. Esimerkiksi AV-yrityksen (alihankkijan ominaisuudessa) sulautuessa yhtenä palasena osaksi isompaa kokonaisuutta eli tapahtumaorganisaatiota, toimivat sekä yritys että sen palveluksessa oleva tekninen tuottaja myös osana tätä suurempaa tapahtumatuotantotiimiä. Käytännössä isommissa tapahtumatuotannoissa tiimin jäsenenä toimiminen edellyttää kuulumista moneen erilaiseen tiimiin, ja nämä tiimit voivat usein limittyä siten, että tarkka rajaaminen on keinotekoista ja hankalaa. Ei ole siis välttämättä oleellista, kuka sen palkan maksaa. Tekninen tuottaja joutuu joka tapauksessa kommunikoimaan usein näiden tiimien välillä ja kaikissa yhteisesti, ja vastuut ja velvollisuudet saattavat tulla muualtakin kuin palkanmaksajalta.

Kimmo Räsänen ollessa vaikkapa Sideways-festivaalilla paikalla organisaation ulkopuolelta tilattuna ostopalveluna työskentelemässä asiakkaalle, eli Fullsteam-organisaatioille, hänelle on tarkkaan määritelty rooli.

Tässä tapauksessa, ja vastaavissa, olen selvästi tekninen tuottaja. Sama pätee esimerkiksi areenakonserteissa. Näissä teknisen tuottajan rooli on asiakkaan toimesta aika selkeästi määritelty. Silloin on selvillä se mitä asioita hoidetaan ja mihin tarvitsee puuttua. Ja missä palavereissa tarvitsee olla paikalla. Samoin se, ketkä ovat yhteyshenkilöitäni. (Räsänen 2020.)

Vähän toisenlainen tilanne on sitten ollut esimerkiksi Baltic Circlessa, jossa piti olla enemmän sen tuotantotiimin ”jäsenenä”, ja osana sitä kokonaistiimiä. Silloin siinä pääsee jonkin verran enemmän vaikuttamaan asioihin, jopa taiteelliseenkin sisältöön. Kuten sellaisiin asioihin, että otetaanko tämä ja tämä tuotanto meidän tapahtumaamme, ja että onko meidän mahdollista ylipäänsä toteuttaa tämä tuotanto tässä tapahtumassa ja tällä budjetilla. Eli pääsee ohjailemaan sitä lopputulosta vähän muiltakin kannoilta. Tällaisessa ympäristössä helposti hämärtyvät sitten ne rajat, että mitä siihen omaan tehtäväkenttään kuuluu ja mitä ei. Voidaan siis puhua kollektiivisemmasta työskentelymetodista ja työtavasta tässä kohtaa. (Räsänen 2020.)

6 Lopuksi

Teknisen tuottajan ”tontti” eli toimenkuvan laajuus on alkanut vaikuttaa opinnäytetyön edetessä yhä suuremmalta ja suuremmalta. Oman ammatin arvostus on alkanut hieman jopa nousta projektin edetessä kun on selvinnyt, mitä kaikkea sitä pitääkään osata ja kuinka moneen asiaan tässä tehtävässä oikeastaan pitääkään sekaantua. Tapahtuma-alalla on paljon myös sellaisia eteen ratkaistavaksi tulevia asioita, joista juuri teknisen tuottajan oletetaan ymmärtävän tapahtumatuotantotiimissä eniten, vaikka hänellä ei olisikaan LVI-alan diplomi-insinöörin tutkintoa. Silti teknisen tuottajan ongelmaksi voi tulla tilapäisen viemäroinnin ”hoitaminen” tapahtumakentän vessoihin. Pitää mennä aika moneksi.

Toisaalta työuran varrella on tuntunut usein myös siltä, että pelkällä teknisen tuottajan (tai edes tuotantopäällikön) arvovallalla ei aina pääse ihan johtotason

kabinetteihin kertomaan omaa agendaansa. Eli ei välttämättä pääse aina oikeassa vaiheessa antamaan organisaatiota hyödyttävää omaa informaatiotaan, tai ei pääse osalliseksi itseään hyödyttävästä muusta informaatiosta, koska tapahtumaorganisaatioiden johtotaso ei välttämättä aina hahmota, että tästä oikeaan aikaan ja projektiin nähden ajoissa käydystä kommunikaatioista saattaisi olla hyötyä molemmille. Sekä johdolle että tekniselle tuottajalle. Siksi toivottavasti tämän opinnäytetyön myötä toivottavasti teknisen tuottajan työn arvostus alkaisi hieman nousta.

Tämän työn avulla teknisen tuottajan työhön pyrkivä henkilö voi melko helposti, ja jopa ilman pidempää esitysteknisen alan kokemusta, hahmottaa ne tarvittavat tietotaidot ja ominaisuudet, mitä tehtävässä vaaditaan.

Haastattelutulosten perusteella viisi tärkeintä teknisen tuottajan osaamisaluetta tapahtumatuotannon eri pääsektoreilla ovat:

1. Resursointi ja budjetointi
2. Teknisten tarpeiden määrittely, kilpailutus ja tarjouspyyntöprosessit
3. Tuotantosuunnitelman laatiminen
4. Yleistuotanto
5. Henkilöstön buukkaus (varaaminen)

Tulokset vahvistavat oman käsitykseni pääsektoreiden tärkeimmistä osaamisalueista. Resursointia ja budjetointia projektin eri vaiheissa suorittaessaan teknisellä tuottajalla on oltava tarvittava ammattitaito, jotta hän voi arvioida teknisten tarpeiden lisäksi tarvittavaa henkilöstömäärää ja -laatua sekä näistä tekijöistä johtuvia kustannuksia. Tämä ymmärrys on kriittinen osa kilpailutusta ja tarjousten tekemistä sekä tarjouksiin vastaamista.

Tuotantosuunnitelma parhaimmillaan auttaa koko työryhmää pysymään kartalla siitä, mitä ollaan tekemässä ja minkälainen rooli kullakin on.

Tuotantosuunnitelmassa on hyvä ottaa huomioon henkilöstön osaaminen ja kokemus työtehtäviä delegoidessa. Tekninen tuotanto on vain yksi osa tapahtuman kokonaisuutta, ja teknisen tuottajan on hyvä ymmärtää, miten ja missä järjestyksessä tapahtuman muu infrastruktuuri rakentuu ja mitä vaikutuksia sillä on tekniseen tuotantoon. Henkilöstön määrittäminen ja varaaminen on myös olennainen osa resursointia. Täydellisessä maailmassa henkilöstössä on huomioitu osaamisen lisäksi myös ryhmän välinen henkilökemia. Teknisellä tuottajalla onkin oltava käsitys siitä, minkälaisiin työtehtäviin eri henkilöitä voi sijoittaa.

Haastattelutulosten perusteella kolme tärkeintä teknisen tuottajan osaamisaluetta teknisessä osa-aluekohtaisessa asiantuntemuksessa ja tietotaidossa ovat:

1. Teknisten piirustusten lukeminen
2. Teknisten piirustusten piirtäminen
3. AV-tekniikan monien eri teknisten osa-alueiden kattava ymmärrys

Itselleni hieman yllättävästi numeraaliset tulokset nostivat teknisten piirustusten lukemisen ja piirtämisen hallinnan osaamisalueissa AV-tekniikan teknisten osa-alueiden kattavan ymmärryksen yläpuolelle. Tämä saattaa johtua kysymyksenasettelusta pisteytetyissä kysymyksissä, sillä laajempien teemallisten ja vapaiden haastatteluvastauksien perusteella kaikkia on pidettävä tärkeinä osaamisalueina. Selvästi havaittavaa on se, että dokumenttien tulkintataitoa pidetään teknisen tuottajan tehtävässä tärkeämpänä kuin dokumenttien laadintataitoa. Teknisten dokumenttien piirtämien ja laadinta on tärkeää, mutta tekninen tuottaja käyttää siihen tarvittaessa alan erikoisosaajaa. Samalla logiikalla hyvä tekninen tuottaja ymmärtää käyttää AV-tekniikan erikoisosa-alueiden asioissa kyseisten erikoisalueiden osaajia apunaan.

Tämä työ voi auttaa myös pohtimaan, miksi kaikista pätevistä teknikoista ja roudareista ei tule teknisiä tuottajia tai tuotantopäälliköitä? Sitähän voisi yhtäkkiä

ajatella, että tekninen tuottaminen on helppoa hommaa, kun vain ymmärtää kaikissa teknisissä osa-alueissa ne tarpeet, mitä tarvitaan kulloisenkin tuotannon tekemiseen, ja omistaa lisäksi riittävän kattavan yhteystietolistan.

Mutta vaikka olisi kuinka hyvä tekniikkona yhdessä tai useammassakin teknisessä osa-alueessa, siitä ei ole kauheasti apua teknisen tuottajan tehtävässä, ellei hahmota kokonaisuuksia ja eri toimintojen ja työjärjestysten syy- ja seuraussuhteita. Ja jos ei kokonaisuus kiinnosta tai sen ymmärtäminen ei ole luontaista, tulee tehtävästä helposti hankala. Usein kokonaisuuden hahmottaminen myös pelkästään koulutuksen ja opiskelun kautta on hankalaa, sillä käytännössä se syntyy alalla työuran varrella ja siten kokemuksen kautta.

Työ auttaa myös oivaltamaan, että pelkkä raaka tekninen osaaminen ei riitä, ellei hallitse kohtuullisessa määrin mm. vuorovaikutus- ja viestintätaitoja. Hyvää kommunikaatiotaitoa tarvitaan teknisen tuottajan työssä todella paljon.

Jos ja kun tulevaisuudessa aletaan kouluttaa teknisiä tuottajia tai tuotantopäälliköitä nimenomaan esitystekniikan alalle, voi tämä opinnäytetyö osaltaan toimia jonkinlaisena aihiona sille, kun aletaan selvittää ja määritellä koulutuksessa ja itse työssä vaadittavia tärkeimpiä painotuksia ja osaamisalueita.

Opinnäytetyö perustuu pitkälti tapahtuma-alan ammattilaisten haastatteluihin. Tulosten luotettavuutta tukee se, että haastateltavia oli yhdeksän, joista jokaisella on pitkä kokemus alalta. Nämä haastattelut tuovat omalta osaltaan työhön syvyyttä ja käytännönläheistä tietoa ja auttavat ymmärtämään teknisen tuottajan ja yleisemminkin tapahtuma-alan kehityssuuntia ja haasteita.

Toisaalta, vaikka yhdeksän haastateltavaa on suuri määrä yhdelle opinnäytetyölle ja haastatteluihin käytetty aika on massiivinen, otos on loppujen lopuksi melko pieni ja haastateltavien henkilökohtaiset näkemykset saattavat korostua vastauksissa. Jälkikäteen ajatellen tulosten yleistettävyyden varmistamiseksi haastattelujen lisäksi olisi voinut teettää esimerkiksi Webropol-kyselyn suuremmalle joukolle alan ammattilaisia.

Kaikki haastateltavat olivat tietoisia, että heitä haastatellaan julkista opinnäytetyötä varten. Haastattelut tehtiin osittain koronankin vuoksi kokonaan etänä, mikä saattoi vaikuttaa vastausten syvyyteen, mutta toisaalta etänä tekeminen helpotti haastatteluiden dokumentaatiota. Kaikki haastattelut tallennettiin videomuodossa, jonka jälkeen ne litteroitiin. Suorien lainausten määrä omalta osaltaan edistää opinnäytetyön eettisyyttä, varmistaen sen, että haastateltavien näkemykset esitetään tarkasti ja yksityiskohtaisesti.

Opinnäytetyön tukena on käytetty myös alaan liittyvää kirjallisuutta, joka omalta osaltaan tukee haastattelutuloksia ja täten myös lisää työn luotettavuutta. Totuus on kuitenkin se, että alaa koskevaa kirjallisuutta on suppeasti, mikä rajoittaa työn teoreettista taustaa ja viitekehystä. Alaa koskevan kirjallisuuden suppeus on osasy siihen, että opinnäytetyö perustuu pitkälti alan ammattilaisten haastatteluihin. Käytännönläheisyys voi kuitenkin olla hyve, ja tässä työssä olen pyrkinyt antamaan tietoa, joka on suoraan sovellettavissa nykyhetken tapahtumatuotannossa. Kimi Räikkösen sanoin: ”Ei näitä kisoja paperilla ajeta” (Hotakainen 2018, 286).

Jatkotutkimusta ajatellen, vertaileva tutkimus esimerkiksi teknisten tuottajien, tuotantopäälliköiden ja ”yleistuottajien” työtehtävistä ja osaamisvaatimuksista auttaisi saamaan paremman käsityksen roolien erityispiirteistä. Toinen mahdollinen tutkimusaihe voisi olla tekoälyn soveltaminen teknisen tuottajan työssä.

Lähteet

Aho, Jenni 2019. Kuinka luoda onnistunut tapahtuma? Teknisen tuotannon esittely ja prosessikuvaus. PDF. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2019100719640> (Viitattu 20.4.2024)

Aveline, Joe 2002. Production Management. (Application & techniques series) Cambridge Academic Publishers. Kindle Edition. (Viitattu 26.4.2024)

Gillett, Cary and Sheehan, Jay 2023 (2nd edition). The Production Manager's Toolkit: Successful Production Management in Theatre and Performing Arts. (The Focal Press Toolkit Series) Taylor & Francis. Kindle Edition. (Viitattu 26.3.2024)

Hotakainen, Kari 2018. Tuntematon Kimi Räikkönen. Helsinki. Otava. ISBN 978-952-234-538-7

Kaalikoski, Katri (toim.) Pohjanmäki, Titta ja Kokko, Aliisa. 2015. Tuottajan Duunit; Työelämä, toimenkuva, koulutus. Helsinki: Humak. ISBN 978-952-456-232-4 verkkojulkaisu. (Viitattu 26.3.2024)

Kymäläinen, Hanna-Riikka; Lakkala, Minna; Carver, Eric; Kamppari, Kimmo. 2016. Opas projektityöskentelyyn. Tieteestä toimintaa -verkoston julkaisu.

Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/157964> (Viitattu 12.5.2024)

Makkonen, Mikko 2023. Esitystekniset projektit ja organisaatiot. Keikka helpommin maaliin. PDF. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2023053116398> (Viitattu 27.4.2024)

Mattila, Niko 2020. Esitysteknisen ripustamisen perusteet – väliaikaiset ripustukset yleisötapahtumissa. PDF. Opinnäytetyö. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020060216159> (Viitattu 15.3.2024)

Ojanen, Matias 2008. Valosuunnittelijana ja teknisenä vastaavana tapahtumatuotannossa. PDF. Opinnäytetyö. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/10462/Ojanen.Matias.pdf?sequence=2> (Viitattu 15.3.2024)

Shanda, Mark; Dorn, Dennis. 2016. Technical Management for the Performing Arts: Utilizing Time, Talent, and Money. New York. Taylor & Francis. Kindle Edition. (Viitattu 28.4.2024)

Waddell, Ray D.; Barnet, Rich; Berry, Jake. 2007. This Business of Concert Promotion and Touring: A Practical Guide to Creating, Selling, Organizing, and Staging Concerts . Clarkson Potter/Ten Speed. Kindle Edition. (Viitattu 8.4.2024)

Haastattelut

Ahola, Kimmo 2020. Toimitusjohtaja. AMS Mixing Service Oy. 17.12.2020

Karppinen, Tuomas 2020. Tuotantopäällikkö. Flow Festival Oy. 16.12.2020

Makkonen, Mikko 2020. Projektipäällikkö. Bright Finland Oy. 10.12.2020

Neva, Paavo 2020. Myyntipäällikkö. Bright Finland Oy. 15.12.2020

Nikander, Marko 2020. Tuotantopäällikkö. Sun Effects Oy. 10.12.2020

Riikonen, Miika 2020. Sales Director. Sun Effects Oy. 11.12.2020

Räsänen, Kimmo 2020. Projektipäällikkö. Capital AV Oy. 16.12.2020

Valkonen, Anni 2020. Tekninen tuottaja. Helsingin Musiikkitalo. 22.12.2020

Vuorela, Matti 2020. Vastaava tekninen tuottaja. Helsingin Tapahtumasäätiö. 11.12.2020.

